

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W EŁKU**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU EŁCKIEGO

za rok 2024

EŁK 2025

Opracowanie:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ełku

19-300 Ełk, ul. Toruńska 6A

e-mail: psse.elk@sanepid.gov.pl, tel.: 87 621 77 50

Spis treści:

1.	Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 r.	
2.	Epidemiologia	2
3.	Higiena Komunalna	19
4.	Higiena Żywności, Żywienia i PU	24
5.	Higiena Pracy	36
6.	Higiena Dzieci i Młodzieży	54
7.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	63
8.	Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna	65

1. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elku przedstawia Państwu działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Elku w 2024 r.

Jednym z najważniejszych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych oraz monitorowanie sytuacji epidemiologicznej. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elku prowadzi rejestrację zachorowań na choroby zakaźne, kontroluje poddanie się obowiązkowym szczepieniom ochronnym oraz nadzoruje warunki higieniczno-sanitarne w podmiotach prowadzących działalność leczniczą na terenie powiatu elckiego. Podobnie jak w latach ubiegłych prowadzony był również systematyczny monitoring jakości wody do spożycia, żywności, żywienia i przedmiotów użytku, a także nadzór nad higieną procesów nauczania, wychowania, rekreacji i wypoczynku, higieną pracy w zakładach pracy, nad warunkami higieniczno – sanitarnymi w obiektach użyteczności publicznej.

W 2024 r. pod nadzorem sanitarnym Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Elku znajdowało się **2054** obiektów. Przeprowadzono **3189** kontroli.

Laboratorium PSSE w Elku, w ramach nadzoru sanitarnego wykonuje badania dla czterech powiatów: elckiego, piskiego, oleckiego i gołdapskiego .

Laboratorium Badań Epidemiologicznych Środowiskowych i Żywności jest laboratorium badawczym akredytowanym przez Polskie Centrum Akredytacji, numer akredytacji to AB614. Zakres badań dostępny jest na stronie internetowej Polskiego Centrum Akredytacji www.pca.gov.pl oraz na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elku www.gov.pl/psse-elk.

W ramach działalności statutowej wykonano **3428** badań laboratoryjnych i pomiarów, w tym **10098** oznaczeń, natomiast w ramach działalności usługowej zostało wykonanych **24982** badań i pomiarów, w tym **50715** oznaczeń.

W ramach działalności nadzorowej wydano:

- **363** decyzji administracyjnych, **202** decyzji płatniczych
- **2** tytuły wykonawcze
- nałożono **20** mandatów na kwotę **4250 zł**, wystawiono 1 postanowienie o nałożeniu grzywny na kwotę 2000 zł.

Szczegółowa analiza stanu sanitarnego powiatu została przedstawiona w dalszej części raportu. Informacje zawarte w niniejszym opracowaniu wskazują, że stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu elckiego jest stabilny, mimo to w niektórych obszarach nadal występują negatywne zjawiska wymagające dalszego monitorowania oraz podejmowania działań prewencyjnych i naprawczych.

Ocena stanu sanitarnego powiatu elckiego może być wykorzystana przez władze samorządowe w podejmowaniu decyzji zmierzających do dalszej poprawy bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańców powiatu elckiego.

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny**

Mariusz Wojciech Oszmian

2. EPIDEMIOLOGIA

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ełku prowadzi nadzór oraz ocenę sytuacji sanitarno-epidemiologicznej na terenie powiatu ełckiego na podstawie zgłoszeń przekazywanych przez lekarzy i kierowników laboratoriów, w oparciu o art. 27 i art. 29 Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (j. t. Dz. U. z 2024 r., poz. 924 z późn. zm.). Każde zgłoszenie było weryfikowane i rejestrowane w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowanych przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny.

Bezpośrednim skutkiem uzyskanych informacji były działania przeciwepidemiczne, podejmowane przez PPIS bezzwłocznie po ich otrzymaniu. Zakres działań obejmował prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych w celu ustalenia źródła zakażenia, mechanizmów, które umożliwiły ich transmisję, dróg którymi się przenosiły, a także, co było istotą szybkich interwencji, ustalenie innych osób, które były narażone na zachorowanie lub zakażenie (tzw. osoby z kontaktu) w celu ich ochrony przed skutkami tego narażenia (objęcie nadzorem epidemiologicznym, skierowanie w celu objęcia nadzorem lekarskim, wykonanie szczepienia ochronnego, uniemożliwienie kontaktu z innymi osobami wrażliwymi itp.).

Wywiady epidemiologiczne dla wybranych chorób zakaźnych zostały wprowadzone do ogólnopolskiego systemu nadzoru epidemiologicznego EpiBaza.

Zakres działania Sekcji Epidemiologii obejmuje również dystrybucję preparatów szczepionkowych, przeznaczonych do uodporniania populacji, zgodnie z aktualnym programem szczepień ochronnych, a także sprawowanie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne w celu zapobiegania powstawania chorób zakaźnych.

Wyniki monitoringu prowadzonego w roku 2024 przedstawiono w Tabeli Nr 1.

Realizując te zadania w roku 2024 pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Ełku przeprowadzili 1956 wywiadów epidemiologicznych z osobami chorymi, zakażonymi lub podejrzanymi o chorobę zakaźną lub zakażenie.

2.1 SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA WYBRANYCH CHORÓB ZAKAŹNYCH

ZACHOROWANIA NA CHOROBY ZAKAŹNE

Tabela nr 1. Liczba zachorowań w powiecie elckim w latach 2021-2024

Lp.	Jednostka chorobowa	2021	2022	2023	2024
1.	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	12	3	23	3
2.	Salmonellozy – inne zakażenia pozajelitowe (posocznica)	-	-	1	1
3.	Biegunka i zakażenie żołądkowo jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu - ogółem	16	28	37	41
4.	Biegunka i zakażenie żołądkowo jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2	8	16	10	13
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	5	132	12	49
6.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy	4	2	21	26
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez adenowirusy	3	33	3	12
8.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Campylobacter	-	-	16	18
9.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridioides difficile	17	49	33	40
10.	Płonica (Szkarlatyna)	7	18	79	88
11.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes - róża	-	-	4	2
12.	Kleszczowe zapalenie mózgu	3	6	10	20
13.	Borelioza	37	48	76	64
14.	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	-	-	-	-
15.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	4	2	7	8
16.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	2	11	16	10
17.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B + C	-	-	-	-
18.	Odra	-	-	3	-
19.	Ospa wietrzna	134	565	147	541
20.	Różyczka	-	-	-	-
21.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	2	3	5	2
22.	Grypa i schorzenia grypopodobne– ogółem	384	2146	2330	17
23.	Posocznice - ogółem	2	2	3	-
24.	Zakażenia HIV	1	3	5	5
25.	Zachorowania na AIDS	1	-	1	-
26.	Choroby przenoszone drogą płciową	3	-	3	8
27.	Gruźlica	3	3	7	4
28.	Pogryzienia- ogółem	69	100	81	123
29.	w tym osoby szczepione p/ wścieklicznie	25	30	43	44
30.	COVID-19	5997	4058	925	380
31.	Zakażenia wirusem RSV	-	-	12	129
32.	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego (Test COMBO)	-	-	36	182
33.	Krztusiec	-	-	-	46

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA WYBRANYCH CHOROÓB ZAKAŻNYCH WG WSKAŹNIKA ZAPADALNOŚCI

Tabela nr 2. Współczynnik zapadalności w powiecie elckim w latach 2021-2024

Lp.	Jednostka chorobowa	2021	2022	2023	2024
1.	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	13,9	3,4	27,0	3,6
2.	Salmonellozy – inne zakażenia pozajelitowe	-	-	1,2	1,2
3.	Biegunka i zakażenie żołądkowo jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu - ogółem	18,0	31,6	43,5	48,7
4.	Biegunka i zakażenie żołądkowo jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2	9,3	18,0	11,8	15,4
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	5,6	148,8	14,1	58,2
6.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy	4,6	2,2	24,7	30,9
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez adenowirusy	3,5	37,2	3,5	14,2
8.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Campylobacter	-	-	18,8	21,4
9.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridioides difficile	19,6	55,2	38,8	47,5
10.	Płonica (Szkarlatyna)	2,3	20,3	92,9	104,5
11.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes - róża	-	-	4,7	2,4
12.	Kleszczowe zapalenie mózgu	3,4	6,8	11,8	23,7
13.	Borelioza	43,0	54,1	89,4	76,0
14.	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	-	-	-	-
15.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	4,6	2,2	8,2	9,5
16.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	2,3	12,4	18,8	11,9
17.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B + C	-	-	-	-
18.	Odra	-	-	3,5	-
19.	Ospa wietrzna	155,8	637,0	172,8	642,3
20.	Różyczka	-	-	-	-
21.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznicy)	2,3	3,4	5,9	2,4
22.	Grypa i schorzenia grypopodobne– ogółem	446,5	2419,5	2739,3	20,2
23.	Posocznice - ogółem	2,3	2,3	3,5	-
24.	Zakażenia HIV	2,3	3,4	5,9	5,9
25.	Zachorowania na AIDS	2,3	-	1,2	-
26.	Choroby przenoszone drogą płciową	3,5	-	3,5	9,5
27.	Gruźlica	3,5	3,4	8,2	4,7
28.	Pogryzienia- ogółem	80,2	112,7	95,2	146,0
29.	w tym osoby szczepione p/ wścieklicznie	29,4	33,8	50,6	52,2
30.	COVID-19	5997	4575,1	1087,5	451,2
31.	Zakażenia wirusem RSV	-	-	14,1	153,2
32.	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego (Test COMBO)	-	-	42,3	216,1
33.	Krztusiec	-	-	-	54,6

SALMONELLOZY

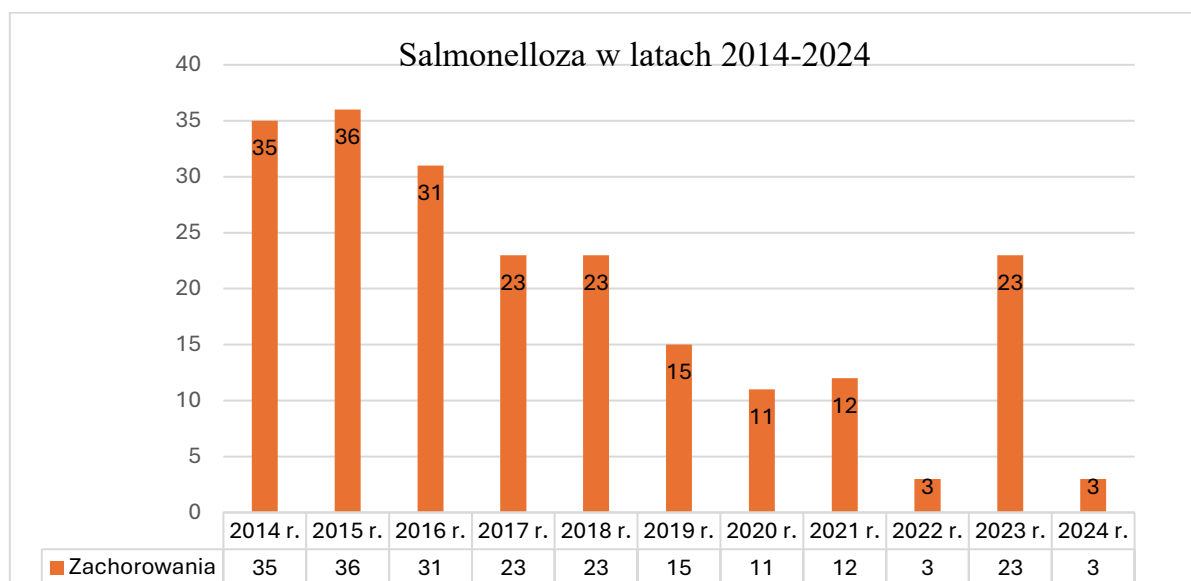
Wśród metod zapobiegania salmonellozie, które mają ogromny wpływ na ilość zakażeń należy wymienić: nadzór nad warunkami produkcji, transportu, przechowywania oraz sprzedaży żywności, przestrzeganie zasad higieny osobistej, odpowiednie przechowywanie i przygotowywanie żywności pochodzenia zwierzęcego, dokładne mycie warzyw i owoców, niespożywanie pokarmów pochodzących z niesprawdzonych źródeł, dezynfekcję skażonych przedmiotów, wykrywanie oraz leczenie osób zakażonych.

W 2024 roku na terenie powiatu ełckiego odnotowano 3 przypadki zachorowań na Salmonellozę, w tym u 2 dzieci i 1 u osoby dorosłej. Dwie osoby wymagały hospitalizacji.

W 2024 r. zgłoszono 1 przypadek Salmonellozy pozajelitowej (posocznica) u mieszkańca Ełku. Pacjent z powodu ostrych objawów zapalenia otrzewnej wymagał hospitalizacji.

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarno-epidemiologicznego wykonano badania u nosicieli, ozdowieńców oraz osób, które były narażone na zakażenie poprzez styczność z osobami chorymi na salmonellozę.

Wykres Nr 1. Salmonelloza w latach 2014-2024.

WIRUSOWE ZAKAŻENIA JELITOWE

W 2024 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Ełku zgłoszono 90 zachorowań wirusowego zakażenia jelit wywołanego przez: rotawirusy - 49 przypadków, norowirusy – 26 przypadków, adenowirusy – 12 przypadków, w 3 przypadkach nie ustalono typu wirusa. Spośród zarejestrowanych osób 34 to dzieci w wieku do 2 lat. Większość chorych wymagała hospitalizacji.

INNE BAKTERYJNE ZAKAŻENIA JELITOWE

W 2024 roku zarejestrowano 59 przypadków zachorowań na inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez;

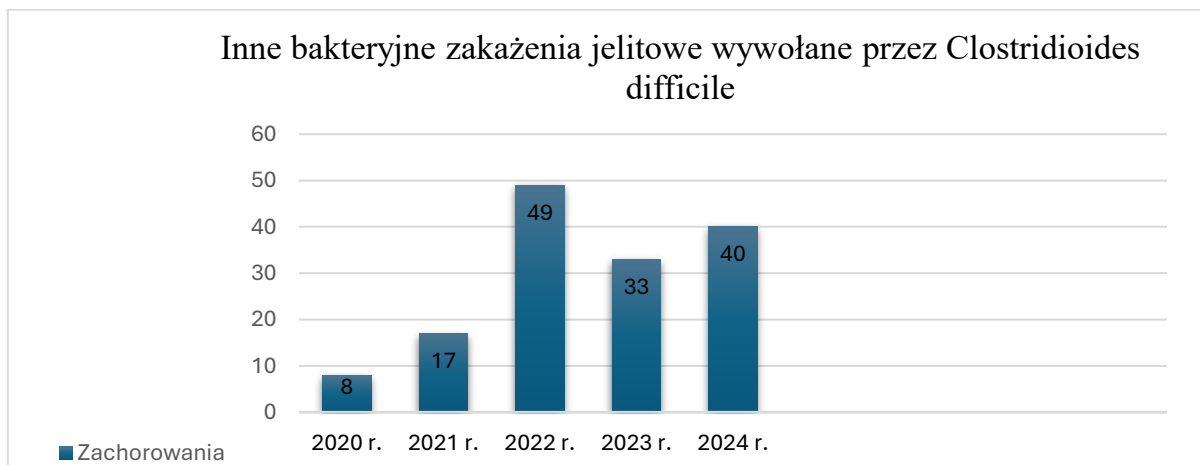
- *Clostridioides difficile* – 40,
- *Campylobacter* - 18 w tym 10 dzieci w wieku do 14 lat,
- *Escherichia coli* inną i BNO – 1.

Wszystkie osoby chore wymagały leczenia szpitalnego.

Liczba stwierdzonych zakażeń przewodu pokarmowego wywołanego przez *Clostridioides difficile* w 2024 roku zwiększyła się w stosunku do 2023 r. i wyniosła 40 przypadków. Wszystkie przypadki zakażeń wykrywane były w trakcie monitoringu biegunek występujących u pacjentów hospitalizowanych w oddziałach szpitalnych. Wzrost zachorowań wiąże się z szerokim stosowaniem antybiotykoterapii, przewlekłym stosowaniem leków zmniejszających wydzielanie soku żołądkowego, leków immunosupresyjnych, cytostatyków itp.

W 2024 r. na terenie powiatu ełckiego zarejestrowano 18 przypadków zachorowań wywołanych przez bakterie *Campylobacter*. Dla porównania w roku poprzednim 16 przypadków. Głównym nośnikiem chorobotwórczym dla człowieka bakterii *Campylobacter* sp. są skażone: surowy (niedogotowany/niedopieczony) drób lub inne mięso, niepasteryzowane mleko krowie i kozie oraz ich przetwory.

Wykres Nr 2. Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile* w latach 2020-2024.

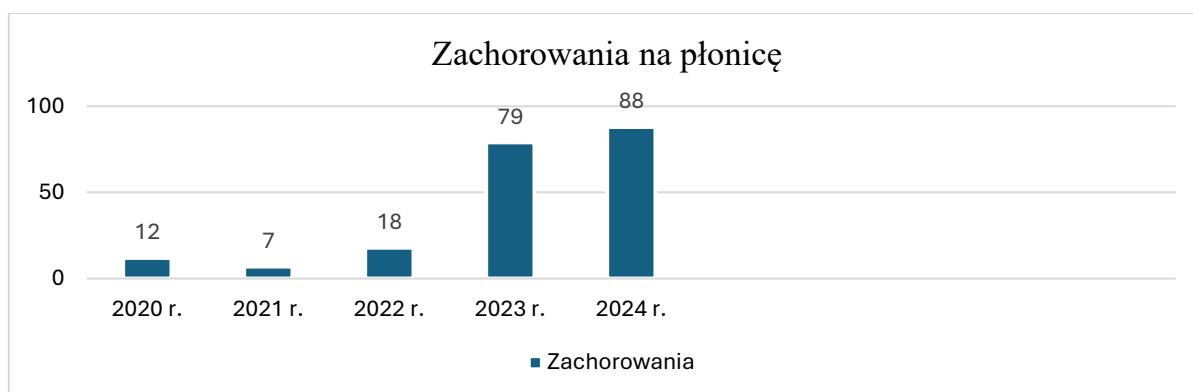

PŁONICA (SZKARLATYNA)

Szkarlatyna to **choroba zakaźna**, za którą odpowiadają bakterie. Zakażenie paciorkowcami (*Streptococcus pyogenes*), wywołującymi szkarlatynę najczęściej dotyczy dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Infekcja szerzy się **drogą kropelkową**, a także przez bezpośredni kontakt z wydzielinami z dróg oddechowych chorego lub jego śliną.

W roku 2024 odnotowano nieznaczny wzrost zachorowań na szkarlatynę. W 2023 roku zarejestrowano 79 zachorowań, natomiast w 2024 – 88, z tego 3 dzieci wymagało hospitalizacji.

Wykres Nr 3. Liczba zachorowań na płonice.

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY TYPU B i C

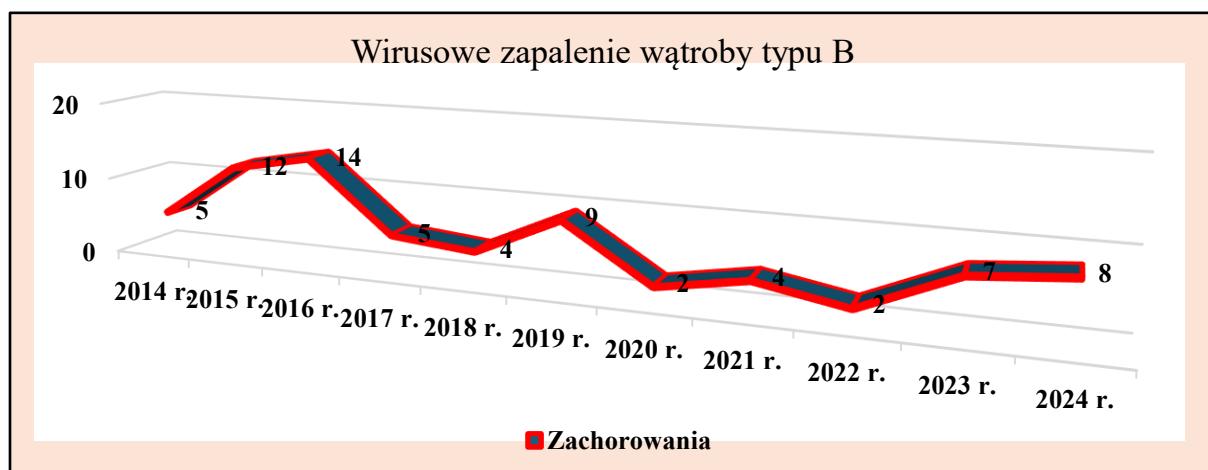
Nadal zakażenia wirusem wzv B lub C ujawnianie są przypadkowo, podczas wykonywania rutynowych testów w kierunku tych patogenów (np. badania kontrolne przy hospitalizacji na oddziałach zabiegowych, badania profilaktyczne, badania dawców krwi itp.). Osoby te bardzo często nie wykazują żadnych objawów klinicznych.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C to istotny problem epidemiologiczny, gdyż ma przeważnie wieloletni, bezobjawowy przebieg. Nieleczona choroba może prowadzić do rozwoju marskości wątroby i raka wątrobowokomórkowego, a znaczna część osób żyjących z WZW C nie zdaje sobie sprawy ze swojego stanu zdrowia. Konieczne jest dalsze monitorowanie sytuacji ze szczególnym uwzględnieniem nowo wykrytych zakażeń, poprzez ścisłą współpracę z poradnią chorób zakaźnych, laboratoriami diagnostycznymi itd.

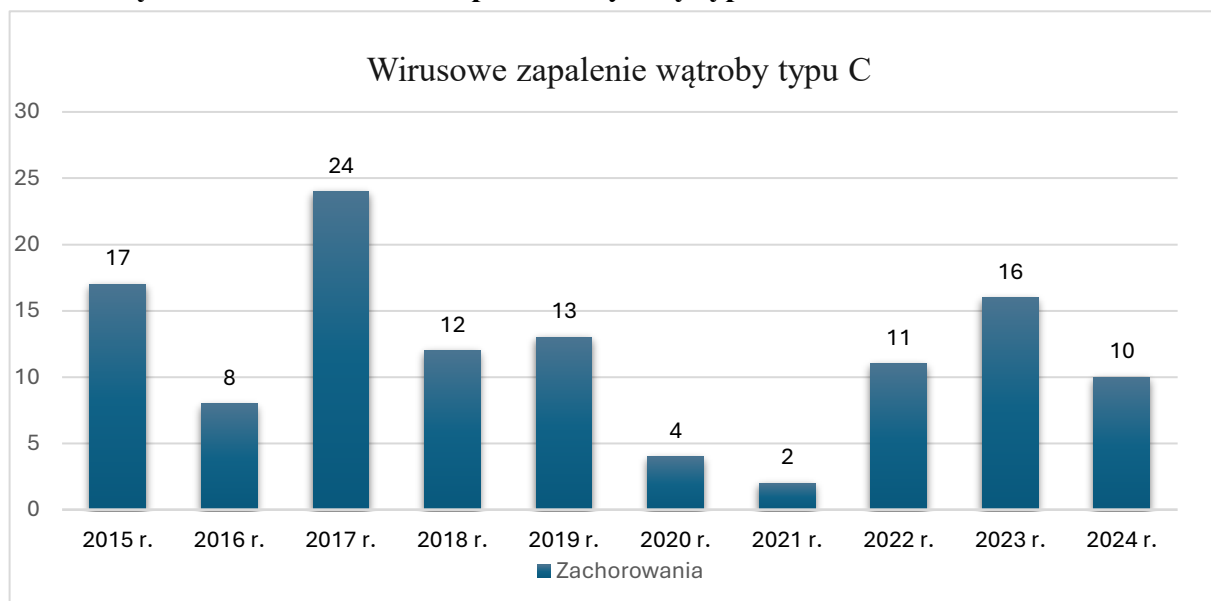
Ogółem w roku sprawozdawczym zarejestrowano 8 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu B. 5 osób zgłoszonych pochodziło z terenu miejskiego, 3 z terenu wiejskiego.

Należy podkreślić, że większość zarejestrowanych przypadków wzv typu B i wzv typu C stanowią przypadki przewlekłe o wieloletnim przebiegu. Tak więc zachorowania zarejestrowane w danym roku kalendarzowym mogły być spowodowane zakażeniami, do których doszło kilka lub kilkanaście lat wcześniej.

Wykres Nr 4 . Wirusowe zapalenie wątroby typu B.

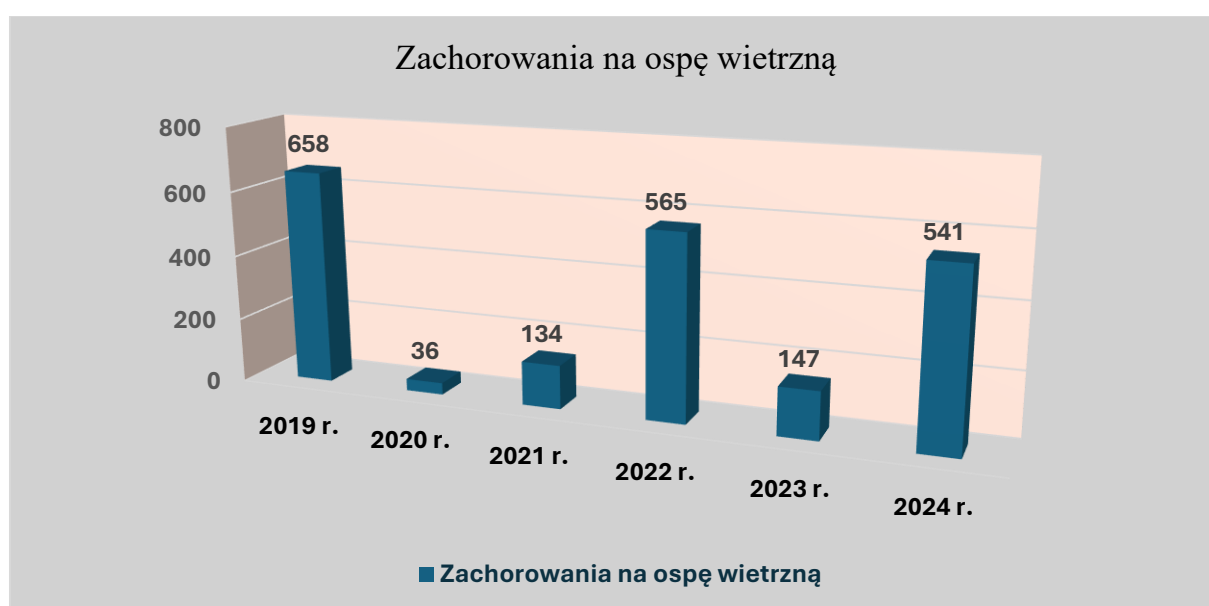
Wykres Nr 5. Wirusowe zapalenie wątroby typu C.

OSPA WIETRZNA

Ospa wietrzna wraz z grypą i covid-19 to najczęściej występująca choroba zakaźna w powiecie łeckim. Pomimo wprowadzonych szczepień ochronnych p/ospie w 2005 roku (szczepienie zalecane i/lub obowiązkowe ze wskazań), w powiecie jest niska zaszczepialność, wobec czego, co kilka lat notuje się znaczny wzrost zachorowań na tę jednostkę chorobową. W 2024 r. odnotowano znaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną (541 zachorowań) w porównaniu do 2023 r. (147 zachorowań). Najwięcej zachorowań na ospę wietrzną stwierdzono wśród dzieci w wieku 3 lat (82) oraz 4 lat (81). Ospę wietrzną cechuje sezonowość. Szczyt zachorowań na ospę wietrzną przypada na okres zimowy i wczesnowiosenny.

Wykres Nr 6. Zachorowania na ospę wietrzną

ŚWINKA (NAGMINNE ZAPALENIE PRZYUSZNIC), ODRA, RÓŻYCZKA

Radykalny spadek zachorowań na nagminne zapalenie przyusznic-świnkę, odrę i różyczkę notuje się od czasu wprowadzenia szczepień w 2004 r. W powiecie ełckim w 2024 roku odnotowano 2 przypadki zachorowań na świnkę, nie odnotowano natomiast zachorowań na odrę i różyczkę.

Zdjęcie nr 1. Zachorowanie na świnkę

KRZTUSIEC

Krztusiec jest ostrą chorobą dróg oddechowych, głównie wieku dziecięcego, wywoływaną przez bakterie *Bordetella pertussis*. Charakterystycznym objawem choroby jest długotrwałe utrzymujący się napadowy kaszel z wydzieleniem lepkiej płwociny. Jedynym źródłem zakażenia jest chory człowiek. Zakażenie następuje drogą powietrzno- kropelkową.

W Polsce zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych szczepienia przeciwko krztuścowi dzieci są obowiązkowe. Od 15 października 2024 r. jako szczepienie zalecane obejmuje kobiety w ciąży po ukończeniu 27 do 36 tygodnia ciąży.

W 2024 r. zaobserwowano znaczny wzrost zachorowań na krztusiec w Polsce, najwięcej przypadków dotyczy dzieci i młodzieży, ale choroba coraz częściej dotyka również osoby dorosłe. Na terenie powiatu ełckiego zarejestrowano 46 zachorowań, dla porównania w roku 2023 r. – 0.

BORELIOZA

Borelioza z Lyme jest chorobą odkleszczową, wywołaną przez krętki *Borrelia burgdorferi*. W przebiegu zakażenia wyróżnia się dwa stadia. W pierwszym stadium objawem jest rumień wędrujący. W drugim stadium boreliozy nieleczonej mogą pojawić się objawy ze strony układu nerwowego, kostno-stawowego czy krążeniowego.

Miejscowej zmianie skórnej towarzyszą często objawy grypopodobne takie jak: zmęczenie, ból mięśni, gorączka, ból głowy, sztywność karku.

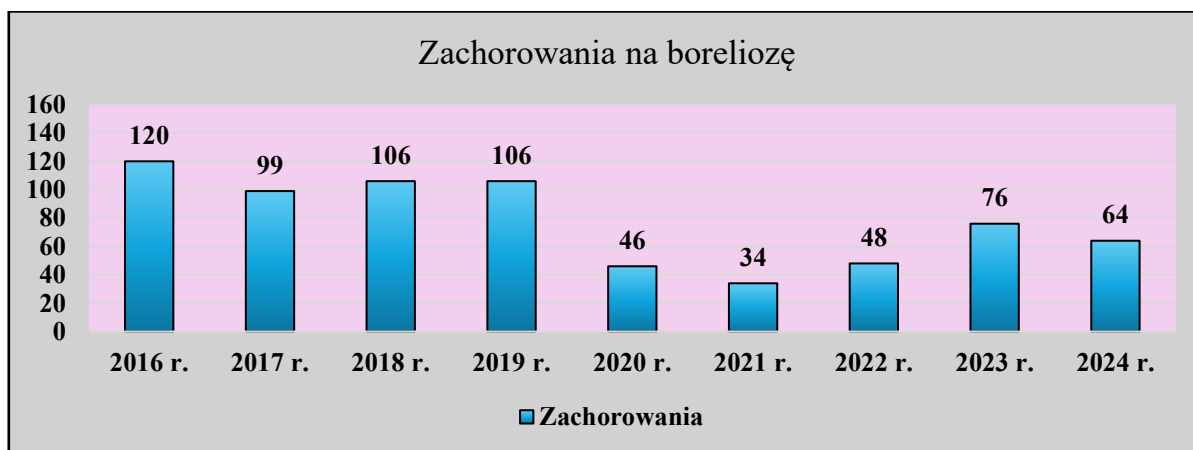
Zdjęcie nr 2. Ukąszenie przez kleszcza – rumień wędrujący

W 2024 roku odnotowano 64 przypadki zachorowań na boreliozę, w tym 7 osób wymagało hospitalizacji. W większości przypadków borelioza wystąpiła w postaci wczesnej skórnej, która leczona była ambulatoryjnie. Nie wszystkie osoby pamiętały fakt ukąszenia przez kleszcza. Rozpoznanie postawiono na podstawie badań serologicznych i objawów klinicznych.

Poniższy wykres przedstawia sytuację zachorowań na boreliozę w powiecie ełckim na przełomie lat 2016-2024.

Wykres Nr 7. Wykres zachorowań na boreliozę

KLESZCZOWE ZAPALENIE MÓZGU

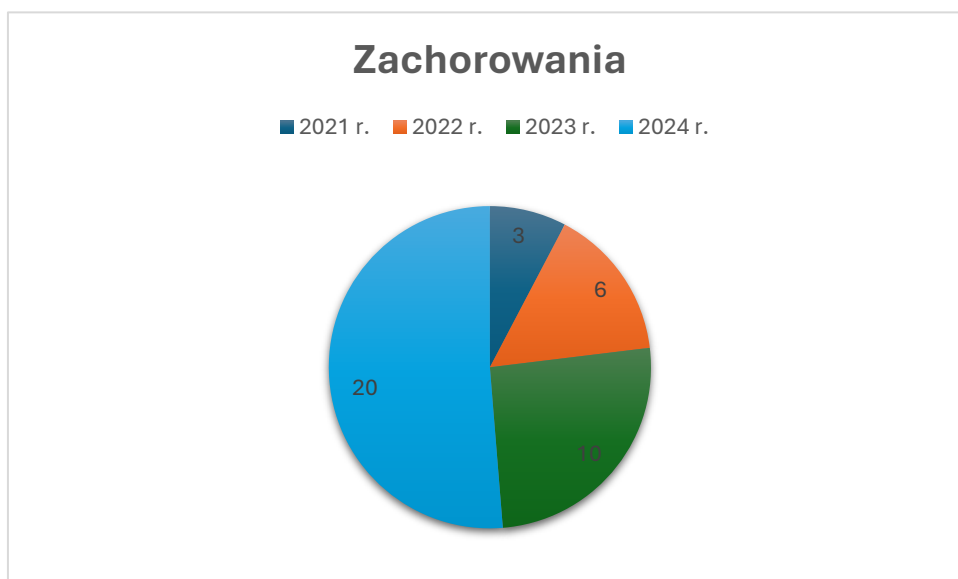
Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) to wirusowa choroba ośrodkowego układu nerwowego przenoszona przez kleszcze. Czynnikiem etiologicznym są wirusy z rodziny Flaviviridae. Wirus występuje głównie u zwierząt (gryzonie, zwierzyzna leśna, ptaki wędrowne), a jego nosicielami (wektorami) są kleszcze. Do zakażenia człowieka dochodzi na skutek ukłucia przez zakażonego kleszcza – podczas ssania krwi wprowadza on ślinę zawierającą namnożone w jego organizmie wirusy. Do zakażenia może dojść również na skutek picia mleka zakażonych kóz, owiec i krów.

W pierwszej fazie choroby mogą wystąpić objawy grypopodobne, takie jak: gorączka, uczucie zmęczenia, nudności, ból głowy i mięśni. Objawy te utrzymują się zazwyczaj kilka dni i w większości przypadków choroba kończy się wyzdrowieniem. Niekiedy po trwającym od 1 do 20 dni okresie utajenia dochodzi do rozwinięcia drugiej fazy choroby, w której obserwujemy objawy związane z zapaleniem opon mózgowych i mózgu, takie jak: gorączka, narastające bóle głowy, sztywność karku, zaburzenia świadomości, porażenia nerwów czaszkowych, zaburzenia koordynacji, porażenia kończyn górnych i dolnych.

W powiecie elckim, jak i w całej Polsce, z roku na rok rośnie liczba przypadków zachorowań na choroby odkleszczowe (TBD, tick-borne diseases). W roku 2024 zarejestrowano 20 przypadków kleszczowego zapalenia mózgu, wszyscy wymagali hospitalizacji. Przyczynami wzrostu zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze są przede wszystkim zmiany klimatyczne, związane z ogólnym ociepleniem: krótkie zimy, długie, często wilgotne lata, rozwój turystyki oraz zmiany stylu życia, związane z aktywnymi formami wypoczynku na łonie natury.

Najlepszą skuteczną i bezpieczną metodą zapobiegania chorobie jest szczepienie przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu. Podstawowy schemat szczepienia obejmuje podanie trzech dawek. Szczepienie najlepiej zacząć wczesną zimą, aby uzyskać ochronę przed okresem największej aktywności kleszczy, czyli okresem wiosenno-letnim.

Wykres Nr 8. Wykres zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu.

GRYPA

Z dniem 7 lipca 2023 r. weszły w życie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów znoszące obowiązek składania przez placówki medyczne sprawozdań MZ-55 „Tygodniowy, dzienny meldunek o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę” do Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Tym samym został zmieniony system raportowania dotyczący grypy i aktualne dane z 2024 r. dotyczą przypadków grypy potwierdzonej, nie są zgłaszane grypopodobne.

Zgodnie z nowym systemem raportowania w 2024 r. w powiecie ełckim zarejestrowano 199 potwierdzonych zachorowań na grypę, z czego 182 przypadki grypy potwierdzono dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego.

GRUŹLICA

Gruźlica jest chorobą bakteryjną wywoływaną przez bakterie *Mycobacterium tuberculosis* (prątki gruźlicy). Gruźlica jest przenoszona głównie drogą kropelkową. Znacznie rzadziej do zakażenia dochodzi drogą pokarmową m.in. poprzez spożycie skażonego mleka zakażonej krowy, a także poprzez kontakt bezpośredni z uszkodzoną skórą lub błonami śluzowymi. Najczęstszym źródłem zakażenia są osoby chore na gruźlicę, w fazie prątkowania. Okres wylęgania choroby jest trudny do określenia. Bakterie po wnikięciu do organizmu zostają w większości wypadków wyeliminowane, jednakże część z nich może pozostać w stanie uśpienia w organizmie zakażonej osoby nie powodując objawów chorobowych. Na skutek aktywacji bakterii poprzez spadek odporności w wyniku np. niedożywienia, może dojść do rozprzestrzenienia się prątków gruźlicy w całym organizmie, a następnie rozwój choroby w zajętych narządach lub tkankach. Najczęstszą postacią choroby jest gruźlica płuc.

Osoby chore na gruźlicę w okresie prątkowania oraz osoby z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie podlegają obowiązkowej hospitalizacji i leczeniu, natomiast osoby, które miały styczność z osobą chorą na gruźlicę płuc w okresie prątkowania, podlegają obowiązkowym badaniom diagnostycznym. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ełku rejestruje przypadki podejrzeń/zachorowań na gruźlicę oraz prowadzi nadzór epidemiologiczny nad chorymi i osobami z ich najbliższego otoczenia. Szczegółowe dane dotyczące zgłoszonych przypadków zachorowań na gruźlicę przekazywane są do Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, który prowadzi rejestr zachorowań na gruźlicę z terenu całego województwa warmińsko-mazurskiego. W 2024 roku w powiecie ełckim odnotowano 4 przypadki nowych zachorowań na gruźlicę płuc (2023 - 7 zachorowań).

CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ PŁCIOWĄ

W 2024 r. w powiecie ełckim zarejestrowano ogółem 8 przypadków chorób przenoszonych drogą płciową STI (sexually transmitted infection).

Wśród chorób z grupy STI w 2024 r. zarejestrowano następujące jednostki chorobowe:

- Kiła – 5 przypadków zachorowań,
- Rzeżączka – 2 przypadki,
- Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie – 1 przypadek
- Podobnie jak w latach poprzednich nie zarejestrowano ziarnicy wenerycznej wywołanej przez Chlamydie

ZAKAŻENIA WIRUSEM HIV I ZACHOROWANIA NA AIDS

W 2024 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ełku zarejestrowała 5 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV w tym 4 na terenie miasta Ełk, 1 na terenie wiejskim. Spośród zgłoszonych osób 1 wymagała hospitalizacji.

2024 roku nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowań na AIDS na terenie powiatu ełckiego.

ZGONY Z POWODU ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH

W 2024 roku odnotowano 1 zgon z powodu choroby wywołanej przez zakażenie wirusem HIV.

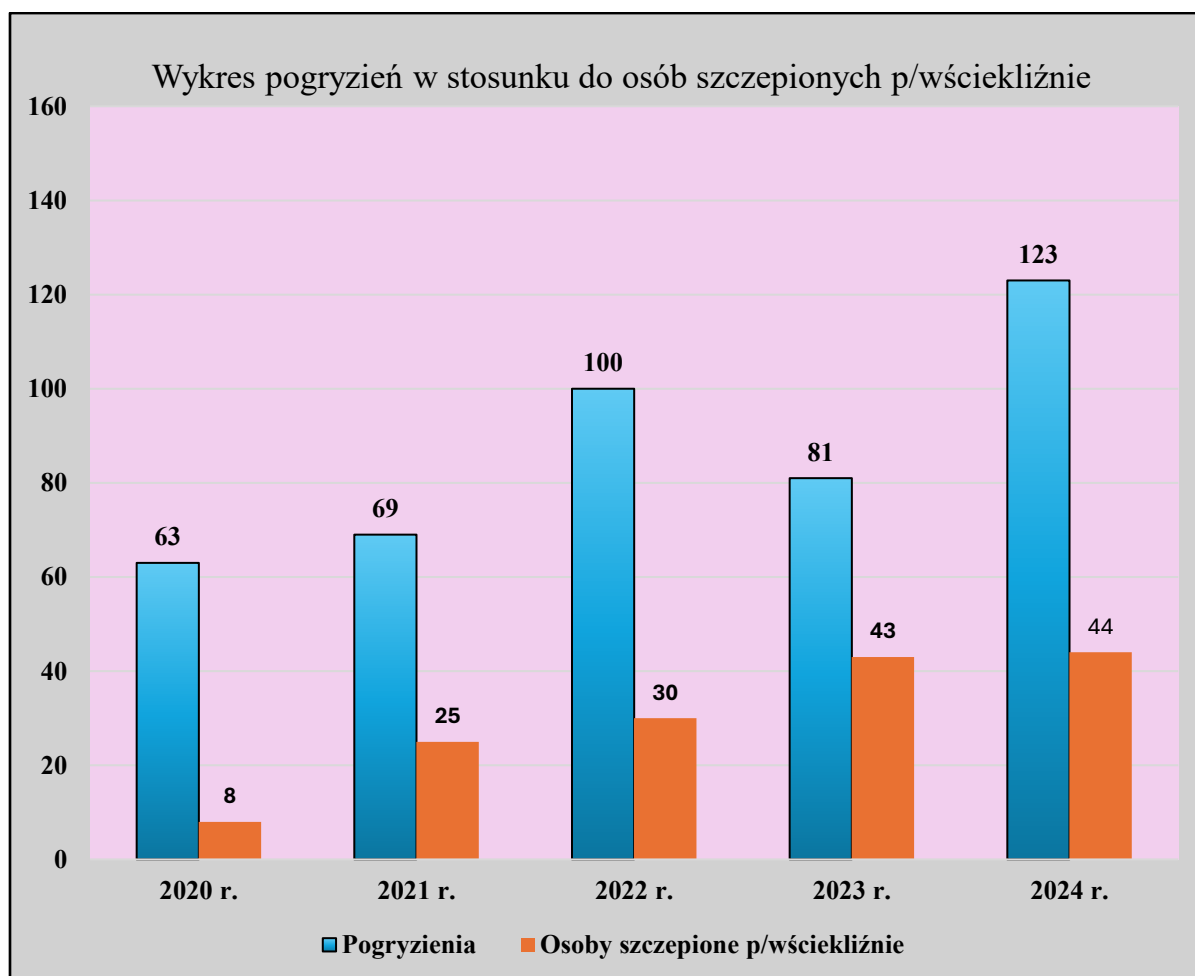
POKAŚANIA ORAZ NARAŻENIE NA WŚCIEKLIZNĘ

W 2024 roku nie odnotowano ani jednego przypadku wścieklizny u zwierząt na terenie powiatu ełckiego i podobnie jak w latach poprzednich, nie zarejestrowano zachorowań na wściekliznę u ludzi.

W sytuacji zgłoszenia pokąsania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny obejmuje nadzorem epidemiologicznym osobę ze styczności ze zwierzęciem i nawiązuje współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w celu obserwacji zwierzęcia z powody podejrzenia zakażenia wirusem wścieklizny. W 2024 r. zgłoszono 123 przypadki pokąsań. Poradnie chorób zakaźnych zakwalifikowały 44 osoby do szczepień przeciw wściekliznie. Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Ełku poddał obserwacji 79 zwierząt - obserwacje dały wynik ujemny.

Poniższy wykres przedstawia różnicę pogryzień i osób szczepionych przeciwko wściekliznie na przełomie lat 2020-2024.

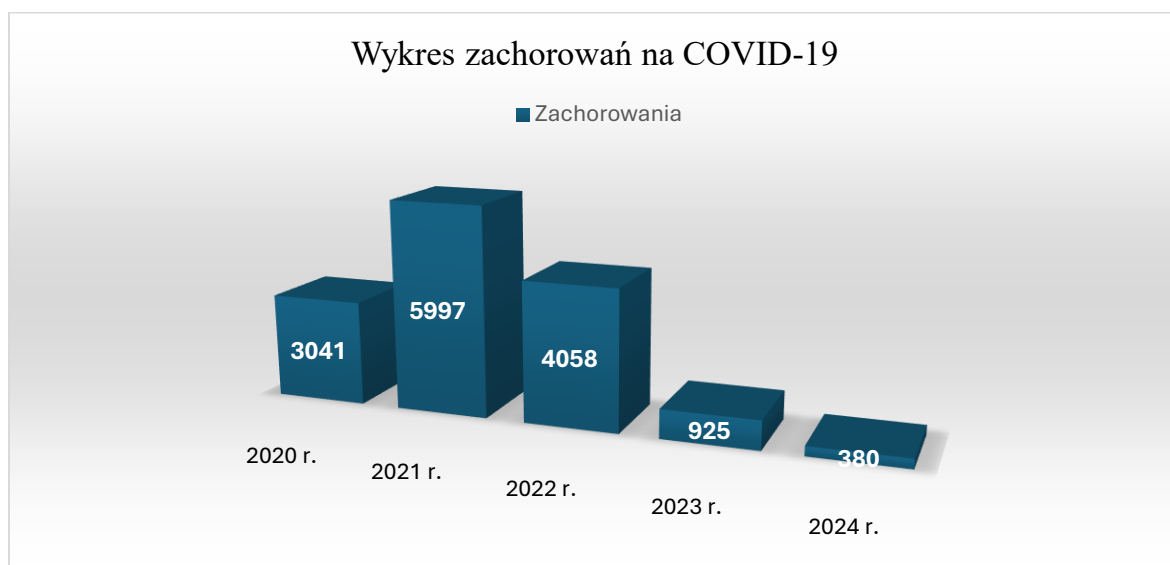
Wykres Nr 9. Wykres pogryzień w stosunku do osób szczepionych p/wściekliznie

COVID-19

W 2024 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Ełku zgłoszono 380 przypadków zachorowań wywołanych wirusem SARS-CoV-2, przy czym 31 osób wymagało hospitalizacji. Jak widać na załączonym niżej wykresie z roku na rok na terenie powiatu ełckiego obserwujemy znaczny spadek zachorowań na covid-19.

Wykres Nr 10. Wykres zachorowań na COVID-19

ZAKAŻENIA WIRUSEM RSV

RSV (*respiratory syncytial virus*) czyli syncytialny wirus oddechowy należy do grupy wirusów wywołujących zakażenia dróg oddechowych człowieka (pneumowirusów). Nazwa pochodzi od specyficznego namnażania się wirusa w komórkach układu oddechowego. Zakażone sąsiednie komórki zlewają się w duże struktury tzw. syncytia.

Zakażenia RSV mają charakter sezonowy. W Polsce i w innych krajach klimatu umiarkowanego sezon zakażeń trwa zwykle od jesieni do wiosny. Szczyt zachorowań występuje najczęściej w styczniu i lutym. Obecnie obserwuje się, że sezon zachorowań zaczyna się wcześniej. Do zakażenia dochodzi głównie drogą kropelkową (przez kaszel, kichanie).

W 2024 roku na terenie powiatu ełckiego odnotowano znaczny wzrost zachorowań wirusem RSV (129, w tym 49 dzieci w wieku do 2 lat). Dla porównania w 2023 r. zachorowało 12 dzieci, z tego 9 wymagało hospitalizacji.

2.2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OCHRONY ZDROWIA

W 2024 r. Sekcja Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Ełku nadzorem sanitarnym objęła 103 podmioty lecznicze, w tym trzy w ramach których prowadzona jest całodobowa opieka zdrowotna.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w 2024 r. Sekcja Epidemiologii PSSE w Ełku przeprowadziła 156 kontroli sanitarnych w tym:

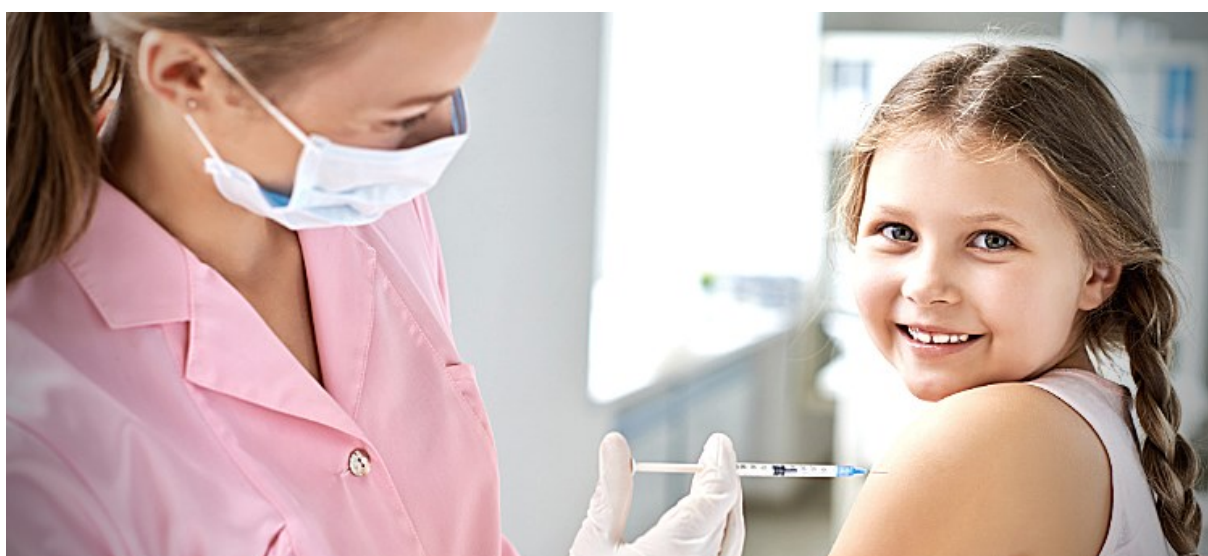
- ✓ 116 kontroli kompleksowych,

- ✓ 34 kontrole problemowe,
- ✓ 2 kontrole sprawdzające,
- ✓ 4 kontrole doraźne.

Wystawiono 3 decyzje administracyjne, w tym 1 decyzję zmieniającą.

W pozostałych skontrolowanych podmiotach leczniczych nie stwierdzono nieprawidłowości. Pomieszczenia i urządzenia oraz wyposażenie odpowiadają Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U.2022.402 t.j.).

2.3 SZCZEPIENIA OCHRONNE

<https://www.zikodlazedrowia.org/blog/szczepienia-ochronne-dzieci-6-najczesciej-zadawanych-przez-rodzicow-pytan/>

Szczepienia okazały się najskuteczniejszą dotąd metodą zwalczania chorób zakaźnych i istotnie przyczyniły się do zmniejszenia zachorowalności i śmiertelności z powodu tych chorób. Poprzez szczepienia osiągnięto eradykację niektórych chorób zakaźnych np. ospy prawdziwej, a dąży się do eliminacji innych, tj. poliomyelitis, odry czy różyczki. Masowe szczepienia ludności w naszym kraju doprowadziły również do znacznego ograniczenia ryzyka zachorowania m.in. na błonicę, tężec, wirusowe zapalenia wątroby typu B oraz gruźlicę u dzieci.

Odporność poszczepienna ma istotne korzyści indywidualne dla pacjenta, ale także jej znaczenie analizuje się w wymiarze populacyjnym, ze względu na tzw. odporność zbiorowiskową tzw. populacyjną. Istotą tego zjawiska jest zmniejszanie się szans na zachorowanie osób nieuodpornionych, przy wzroście proporcji osób uodpornionych w populacji.

Działalność „ruchów antyszczepionkowych” stanowi realne zagrożenie dla odporności zbiorowiskowej uzyskanej poprzez masowe szczepienia ochronne.

Uodpornienie czynne dzieci, młodzieży i osób dorosłych w Polsce prowadzone jest w oparciu o realizację Programu Szczepień Ochronnych (PSO). Obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym reguluje art. 5 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. 2024 poz. 924).

W roku 2024 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ełku nadzorował pracę

34 placówek wykonujących szczepienia ochronne na terenie powiatu ełckiego, w tym 25 na terenie miasta i 9 na terenie gmin.

W ciągu całego roku mobilizowano personel szczepiący do maksymalnego uodpornienia całej populacji podlegającej do szczepień wg obowiązującego PSO.

Wykonanie szczepień zgodnie z terminarzem na terenie powiatu przedstawiało się następująco:

- p/błonicy, tężcowi i krztuścowi (DTP) w pierwszym roku życia wykonano 280 szczepienia na populacji 531 dzieci -52,7 % (wymagane 55%),
- p/błonicy, tężcowi i krztuścowi (DTaP i Polio) w szóstym roku życia zaszczepiono 757 na 903 dzieci – 83,8 %.
- p/odrze, śwince i różyczce (MMR) w drugim roku życia: zaszczepiono 500 z 565 dzieci – 88,5 % ogółu (wymagane 95%),
- p/odrze, śwince i różyczce (MMR) w szóstym roku życia: zaszczepiono 734 z 903 dzieci – 81, 3 % ogółu.
- p/błonicy, tężcowi i krztuścowi (Tdpa) w czternastym roku życia zaszczepiono 824
- z osób 887 – 92,9 %.
- p/błonicy, tężcowi (Td) w dziewiętnastym roku życia zaszczepiono 783 z osób 847 – osób – 92,4 %.

Procentowe wykonawstwo szczepień we wszystkich grupach wiekowych, dla których wymagane wykonawstwo wynosi >95% na terenie naszej działalności wynosi 88,9 % (2019-94 %, 2021- 87,1 %, 2022- 87,7%, 2023-81,7%).

Opracowany na 2024 rok Program Szczepień Ochronnych nie wprowadził w stosunku do roku 2023 zasadniczych zmian. Program Szczepień Ochronnych jest aktualizowany co roku w zależności od potrzeb epidemiologicznych, możliwości ekonomicznych i technologicznych wprowadzania nowych szczepionek.

Podobnie jak na terenie całego kraju, tak i w powiecie ełckim coraz większy problem stanowią rodzice, którzy pomimo licznych wezwań nie wyrażają zgody na zaszczepienie swoich dzieci.

Do końca 2024 PSSE w Ełku łącznie zarejestrowała 266 osób uchylających się od poddawania obowiązkowi szczepień, nie zaszczepiono łącznie 270 dzieci, co stanowi 0,6 % populacji objętej szczepieniami.

Szczepieniami obowiązkowymi objęto 17 211 dzieci i młodzieży do 19 roku życia (dane wg. sprawozdania MZ-54 za 2024r.) 44 świadczeniodawców prowadziło szczepienia ochronne w 34 punktach szczepień.

W 2024 r pracownicy Sekcji Epidemiologii brali czynny udział w Powszechnym Programie Szczepień p/ HPV skierowanym do dziewcząt i chłopców, którzy ukończyli 9 r. ż, a nie ukończyli lat 14. W związku z powyższym nawiązano kontakt z koordynatorami 18 szkół biorących udział w w/w programie oraz dyrekcją podmiotu, który zgodził się przeprowadzić powyższe szczepienia w placówkach oświatowych. Łącznie na terenie powiatu ełckiego zaszczepiono 160 uczniów.

2.4. PISMA KIEROWANE DO URZĘDÓW, INSTYTUCJI, PODMIOTÓW SŁUŻBY ZDROWIA

Do podmiotów leczniczych przesłano pisma dotyczące:

1. Objęcia nadzorem lekarskim osób ze styczności z chorym na wirusowe zapalenie wątroby typ B.
2. Objęcia nadzorem lekarskim osób ze styczności z chorym na gruźlicę prątkującą.
3. Objęcia nadzorem lekarskim osób ze styczności z chorym na *Neisseria Meningitidis*.
4. Pisma o sytuacji epidemiologicznej polio na świecie, w Europie i Polsce.
5. Pismo informujące o wzroście zachorowań na krztuśca.
6. Pismo przypominające o postępowaniu z pacjentem podejrzanym o zakażenie bakterią *Legionella pneumophila*.
7. Pismo o zasadach wykonywania badań diagnostycznych w ramach programu WHO „Eliminacja odry i różyczki”.
8. Pismo w sprawie zapotrzebowania na preparaty szczepionkowe do przeprowadzania szczepień ochronnych.
9. Pismo dotyczące nadzoru nad osobami narażonymi na kontakt z grypą ptaków.

Do innych podmiotów i instytucji przesłano pisma dotyczące:

1. Pisma dot. objęcia nadzorem weterynaryjnym zwierząt, które pokąsały osoby na terenie powiatu ełckiego.
2. Pismo informujące lekarzy ginekologów o objęciu kobiet w ciąży szczepieniami przeciwko krztuścowi, finansowanymi przez ministra właściwego do spraw zdrowia.
3. Pisma do Dyrektorów Szkół Podstawowych dotyczące realizacji Programu szczepień przeciw HPV.

2.5. DZIAŁANIA PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ W ZAKRESIE EPIDEMIOLOGII W 2025 R. BĘDĄ UKIERUNKOWANE NA:

1. Bieżącą analizę sytuacji epidemiologicznej.
2. Niezwłoczne i wnikliwe opracowywanie ognisk zatruc pokarmowych.
3. Egzekwowanie przestrzegania procedur higienicznych zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w podmiotach leczniczych i praktykach zawodowych.
4. Wzmoczenie nadzoru nad działalnością zespołów kontroli zakażeń szpitalnych w kontekście wdrażania standardów postępowania przeciwepidemicznego, w tym zapobiegania transmisji biologicznych czynników alarmowy oraz zakażeń szpitalnych wywołanych tymi czynnikami.
5. Podejmowanie działań administracyjnych w tym petycji, skarg, wniosków związanych z nieprawidłowościami w zakresie wdrażania postępowania przeciwepidemicznego w podmiotach leczniczych, w celu zapobiegania transmisji biologicznych czynników alarmowy oraz zakażeń szpitalnych wywołanych tymi czynnikami.
6. Nadzorowanie, koordynację i kontrolę realizacji szczepień ochronnych w Punktach Szczepień.

7. Propagowanie szczepień zalecanych.
8. Współpracę z samorządami lokalnymi, z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Punktem Szczepień kwalifikującym do szczepień p/ wściekliznie.
9. Współpracę z Poradnią Gruźlicy i Chorób Płuc w celu weryfikacji rejestru zachorowań na gruźlicę.
10. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Sekcji poprzez uczestnictwo w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych.

3. HIGIENA KOMUNALNA

Zakres prowadzonego nadzoru

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie Higieny Komunalnej należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w obiektach użyteczności publicznej, w tym w obiektach związanych z wypoczynkiem oraz sprawowanie nadzoru nad jakością wody, zarówno tej przeznaczonej do spożycia przez ludzi jak i wody wykorzystywanej do rekreacji wodnej. Działania te są realizowane zgodnie z ustalonym rocznym planem kontroli.

Działalność kontrolna w obiektach nadzorowanych

Na obszarze powiatu ełckiego w 2024 roku pod nadzorem pionu higieny komunalnej znajdowało się 319 obiektów użyteczności publicznej, które stanowią liczną i różnorodną grupę o zróżnicowanych wymaganiach sanitarnych. Nadzorem objęto: domy pomocy społecznej, obiekty świadczące usługi noclegowe (hotele, pensjonaty, kempingi, ośrodki wypoczynkowe), obiekty świadczące usługi w zakresie pielęgnacji ciała (zakłady kosmetyczne i fryzjerskie, solaria, gabinety odnowy biologicznej, salony tatuażu), tereny rekreacyjne, dworzec, cmentarze, zakłady pogrzebowe, pralnie, ustęp publiczny i inne. Kontrole sanitarne obejmowały swoim zakresem przestrzeganie przepisów dotyczących utrzymania należytego stanu sanitarno-higienicznego obiektów użyteczności publicznej.

Baza noclegowa

W 2024 r. nadzorem objęto 9 obiektów hotelarskich oraz 47 innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie. Przeprowadzono 18 kontroli sanitarnych obiektów świadczących usługi hotelarskie (hotelu, pokoi gościnnych, gospodarstw agroturystycznych, ośrodków wypoczynkowych, domków letniskowych).

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Podstawowymi elementami uwzględnianymi przy ocenie stanu sanitarnego placówek świadczących usługi hotelarskie były: gospodarka wodno-ściekowa, postępowanie z odpadami komunalnymi, stan sanitarno-techniczny obiektu, wyposażenie pokoi noclegowych, sanitariatów, postępowanie z bielizną (pranie i przechowywanie) oraz utrzymanie właściwego stanu sanitarno-higienicznego w obiekcie. Standard skontrolowanych obiektów jest zadowalający.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i solaria

Nadzorem objęto 169 zakładów świadczących usługi w zakresie pielęgnacji ciała i włosów:

- 79 zakładów fryzjerskich;
- 61 zakładów kosmetycznych;
- 14 zakładów fryzjersko-kosmetycznych;
- 5 zakładów tatuażu;
- 10 zakładów odnowy biologicznej;

Łącznie skontrolowano 74 obiekty.

Oceniano stan wdrożenia procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnym podczas wykonywania czynności mogących powodować naruszenie ciągłości tkanki.

Zły stan higieniczno-sanitarny stwierdzono w 1 obiekcie. Nieprawidłowości dotyczyły:

- braku wydzielonego miejsca do przechowywania sprzętu porządkowego;
- braku szafy na odzież wierzchnią oraz roboczą;
- brak wieszaka na odzież wierzchnia dla klientów;
- brak możliwości higienicznego poboru wody do celów porządkowych. Wydano decyzję administracyjną.

Domy opieki dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz inne organizacje pomocy społecznej

W 2024 r. nadzorem objętych było 9 obiektów. Łącznie skontrolowano 7 obiektów. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Zakres kontroli obejmował gospodarkę wodno-ściekową i postępowanie z odpadami komunalnymi, stan sanitarno-techniczny obiektu oraz wyposażenie pokoi, sanitariatów, postępowanie z bielizną (pranie i przechowywanie) oraz utrzymanie właściwego stanu sanitarno-higienicznego w obiekcie.

Szalet publiczny

Na terenie miasta jest 1 szalet publiczny zarządzany przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych. Stan sanitarno-higieniczny obiektu ocenia się jako dobry.

Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli

Na terenie powiatu w 2024 r. funkcjonowały 2 kąpieliska: kąpielisko nad Jeziorem Ełckim przy ul. Parkowej w Ełku kąpielisko nad Jeziorem Ełckim przy ul. Kolbego w Ełku oraz 5 miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli:

- w Malinówce dwa;
- w Woszczelach jedno;
- w Czerwonce jedno;
- w Staczach jedno.

Jakość wody w kąpieliskach oraz miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli odpowiadała wymaganiom rozporządzenia.

Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzili również kontrole sanitarne terenu nadzorowanych kąpielisk. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Bieżące informacje dotyczące kąpielisk, w tym oceny jakości wody zamieszczano w ogólnopolskim serwisie kąpieliskowym na stronie <https://sk.gis.gov.pl> oraz w komunikatach publikowanych na stronie PSSE Ełk.

Szpital

Pod nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej jest jeden szpital w Ełku. Skontrolowano następujące pomieszczenia: szatnie pracownicze, magazyn bielizny czystej, magazyn bielizny brudnej, magazyn środków do dezynfekcji, magazyn odpadów medycznych, magazyn utrzymania czystości, pralnię oraz prosektorium. Szpitalna bielizna pościelowa prana jest przez firmę zewnętrzną. Odpady komunalne gromadzone są selektywnie w pojemnikach utrzymanych w dobrym stanie sanitarno-technicznym, natomiast odpady medyczne

gromadzone są w specjalnych workach oraz sztywnych pojemnikach, a następnie zbiorczo przechowywane w magazynie odpadów medycznych. Obiekt utrzymany w dobrym stanie sanitarno-technicznym.

Postępowanie ze zwłokami/szczątkami ludzkimi

Nadzór Sekcji Higieny Komunalnej obejmował 9 cmentarzy, 5 domów przedpogrzebowych, środki transportu do przewozu zwłok oraz spopielarnie.

W 2024 r. skontrolowano 3 cmentarze. Przeprowadzone kontrole dotyczyły głównie utrzymania czystości i porządku na terenie obiektów i w ich otoczeniu, postępowania w zakresie gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych, stanu technicznego ogrodzeń, zagospodarowania terenu cmentarnego, utwardzenia alejek, udostępniania urządzenia wodnego do czerpania wody na cele cmentarne.

Skontrolowano 3 domy przedpogrzebowe. Obiekty wyposażono w pomieszczenia sanitarne i zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny. Obiekty wyposażone były w toaletę, pomieszczenie na sprzęt porządkowy, środki do dezynfekcji, środki czystości. Odpady komunalne gromadzone w pojemnikach utrzymanych w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Dodatkowo domy przedpogrzebowe z kostnicą posiadają oddzielne pomieszczenie wyposażone w miejsce do ubierania osób zmarłych i chłodnię do przechowywania zwłok.

W 2024 r. nie skontrolowano samochodów do przewozu zwłok w zakresie spełniania wymagań techniczno-sanitarnych.

Wydano 42 decyzje zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji. Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej uczestniczyli w 7 ekshumacjach – podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, pracownikom zapewniono środki ochrony bezpośredniej, a czynności przeprowadzano z poszanowaniem zwłok, zgodnie z obowiązującymi przepisami sanitarnymi.

Wydano 32 postanowienia na przewóz zwłok oraz szczątków ludzkich.

Pływalnia

W powiecie ełckim funkcjonuje 1 kryta pływalnia zarządzana przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ełku. Kontrola wewnętrzna jakości wody, zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym jakości wody na pływalniach, prowadzona była przez zarządcę obiektu co 2 tygodnie. Organy PIS dokonują natomiast zbiorczej oceny rocznej, popartej również badaniami jakości wody, czy woda w pływalni odpowiada obowiązującym wymaganiom.

Nadzór sprawowany był nad stanem sanitarnym obiektu, jak również nad jakością wody w nieckach basenowych i natryskach. Pracownicy PSSE w Ełku pobrali łącznie 8 próbek wody z pływalni do badań fizykochemicznych oraz bakteriologicznych. Jakość wody w basenie odpowiadała wymaganiom sanitarnym. Stan sanitarno-techniczny obiektu ocenia się jako prawidłowy.

Ocena zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia

Woda z nadzorowanych urządzeń wodociągowych jest systematycznie badana przez jednostki odpowiedzialne za jej jakość, w zakresie i z częstotliwością określoną w rozporządzeniu Ministra Zdrowia oraz przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Jednostkami odpowiedzialnymi za jakość wody podawanej w urządzeniach wodociągowych są producenci wody – przedsiębiorstwa wodociągowe, a także podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia, jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej, natomiast nadzór

nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawują organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Nadzorem sanitarnym PSSE w Ełku objętych było 10 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia:

Przeprowadzono 52 kontrole jakości wody do spożycia. Pobrano 76 próbek wody do spożycia do badań w Laboratorium PSSE w Ełku, Laboratorium WSSE w Olsztynie oraz Laboratorium PSSE w Elblągu.

Monitorowano wewnętrzną kontrolę jakości wody przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych: Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Ełku, Zakładu Usług Gminnych Gminy Ełk, Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Prostkach, Gminy Kalinowo oraz Gminy Stare Juchy. Dokonywano analiz sprawozdań z badań jakości wody przeprowadzanych zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Ełku harmonogramem pobierania próbek wody.

Wszystkie wodociągi produkowały wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym.

Na terenie powiatu nie ma miejscowości, w których występują braki wody. Problem stanowi korzystanie z indywidualnych ujęć wody o nieznanej jakości przez część ludności wiejskiej.

Jakość wody ciepłej

Ze względu na zagrożenie jakie niesie dla zdrowia ludzi zanieczyszczenie wody ciepłej bakteriami *Legionella* zwraca się obecnie dużą uwagę na występowanie tych bakterii w instalacjach ciepłej wody i możliwość infekcji spowodowanej korzystaniem z urządzeń wytwarzających aerozol wodno-powietrzny. Regularne badania i ocena wody ciepłej prowadzone są w podmiotach leczniczych całodobowych oraz obiektach opieki długoterminowej, a także na pływalniach. Bakterie *Legionella* są czynnikiem etiologicznym legionellozy, czyli choroby dróg oddechowych, zaliczanej do chorób zakaźnych. Do zakażenia dochodzi na skutek wdychania aerozolu powietrzno-wodnego zawierającego pałeczki *Legionella* sp.

Realizując obowiązek nałożony rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, dotyczący prowadzenia badań ciepłej wody użytkowej w kierunku oznaczania bakterii z rodzaju *Legionella*, w 2024r. pobrano 9 próbek ciepłej wody z instalacji wewnętrznej do badania w kierunku obecności bakterii *Legionella* sp. w 4 obiektach: na Pływalni w Ełku, w Szpitalu „Pro-Medica” przy ul. Baranki 24 w Ełku, w Domu Pomocy Społecznej „MISERICORDIA” w Ełku, w Domu Samotnej Matki „CARITAS” w Ełku. W skontrolowanych obiektach jakość wody ciepłej odpowiadała wymaganiom.

Wnioski o podjęcie interwencji

Wpłynęło 21 wniosków o podjęcie interwencji, które dotyczyły m.in. obecności gołębi na balkonie, martwych zwierząt na posesji, uciążliwości zapachowych, ścieków przemysłowych, czystości i porządku na posesji, występowania sinic w jeziorze, warunków sanitarnych obiektu noclegowego. Przekazano 14 wniosków innym organom celem rozpatrzenia wg właściwości.

Imprezy masowe

Wydano 7 postanowień opiniujących imprezy masowe.

Przeprowadzono 3 kontrole imprez masowych, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pisma i wnioski kierowane do urzędów i instytucji

- Raporty o stanie sanitarnym powiatu;
- Obszarowe oceny jakości wody na terenie powiatu;
- Roczne oceny jakości wody wodociągów oraz pływalni;
- Pisma informacyjne dotyczące obiektów małej infrastruktury oraz fontann;
- Pismo informacyjne dotyczące zagrożenia występowania bakterii z rodzaju Legionella w wewnętrznych systemach wodociągowych wody ciepłej, instalacjach doprowadzających wodę do urządzeń służących do rekreacji wodnej, urządzeniach pełniących funkcje dekoracyjne oraz systemach klimatyzacyjnych.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2025 r. w zakresie Higieny Komunalnej

W 2025 r. w dalszym ciągu będą prowadzone działania w celu:

- utrzymania dobrej jakości wody w wodociągach zbiorowego zaopatrzenia;
- poprawy stanu sanitarno-higienicznego obiektów użyteczności publicznej.

4. HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PU

4.1 Ogólna charakterystyka sprawowanego nadzoru

Nadzór sprawowany w ramach kompetencji Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku prowadzony jest w oparciu o zapisy obowiązującego ustawodawstwa unijnego i krajowego regulującego sprawy związane z bezpieczeństwem żywności, których podstawą jest Rozporządzenie (WE) Nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28.01.2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz Ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25 sierpnia 2006 r. w zakresie niezbędnym dla ochrony zdrowia ludności. Zakres obejmuje warunki sanitarno-higieniczne produkcji, magazynowania, transportu i obrotu środkami spożywczymi, przedmiotami użytku - pochodzenia krajowego jak też z importu, ich jakością zdrowotną oraz jakością żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i PU nadzorem obejmuje wszystkie zakłady żywnościowo – żywieniowe na terenie miasta Ełk oraz gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy.

Badania żywności w ramach urzędowej kontroli żywotności i monitoringu prowadzone są przez akredytowane laboratoria, są to głównie: Laboratorium Badań Epidemiologicznych, Środowiskowych i Żywności Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Ełku oraz Laboratorium Badań Środowiskowych i Żywności Wojewódzkiej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Olsztynie.

Wśród zagadnień tematycznych i problemowych realizowanych w 2024 roku szczególną uwagę poświęcono takim zagadnieniom jak:

- Nadzór nad sposobem i poprawnością zagospodarowania towaru niesprzedanego tj. pieczywa i wyrobów ciastkarskich w zakładach produkcji i obrotu;
- Nadzór nad produkcją i wprowadzaniem do obrotu zbóż konsumpcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentacji dot. traceability (producenci pierwotni, magazyny/elewatory, zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego);
- Weryfikacja dowodów działań przeprowadzonych przez producentów żywności w ramach kontroli wewnętrznej ze szczególnym uwzględnieniem przepisów prawnych i planów badań produktów opartych na ocenie ryzyka - badania właścicielskie w zakresie zanieczyszczeń mikrobiologicznych;
- Nadzór nad realizacją systemów kontroli wewnętrznej w tym GHP/GMP i HACCP;
- Nadzór nad warunkami żywienia w miejscach letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży;
- Obrót grzybami świeżymi (punkty skupu, targowiska), suszonymi i przetworami;
- Nadzór nad zakładami usług cateringowych dostarczające posiłki do zamkniętych zakładów żywienia zbiorowego;
- Prowadzenie oceny stanu żywienia w jednostkach systemu oświaty;
- Nadzór nad podmiotami działającymi na rynku spożywczym prowadzącymi produkcję pierwotną w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego;

- Znakowanie, prezentacja, reklama żywności na etapie produkcji, importu i obrotu w szczególności zawierającej GMO, nieopakowanej, alergenów, suplementów, żywności wzbogacanej, dla określonych grup, oznakowanej jako "bezglutenowa";
- Skoncentrowany nadzór nad obiektami bazy żywieniowej w ośrodkach wczasowo-wypoczynkowych (żywienie zbiorowe zamknięte) oraz obiektami żywnościowymi (mała gastronomia) przy trasach i w miejscowościach turystycznych w okresie letnim (czerwiec-wrzesień), ze szczególnym uwzględnieniem żywieniowych obiektów ruchomych/ tymczasowych działających w trakcie okazjonalnych imprez.

Po dokonaniu oceny poszczególnych tematów stwierdzono, iż niezbędna jest kontynuacja działań w zakresie większości ww. zagadnień.

4.2 Działalność kontrolna

Na terenie powiatu w 2024 r. objęto nadzorem sanitarno-higienicznym **922** zakładów.

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego:

- skontrolowano **393** zakładów,
- przeprowadzono **565** kontroli,
- wydano **254** decyzji administracyjnych:
 - w tym: **59** w wyniku naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych;
 - w tym: **0** o unieruchomieniu/przerwaniu działalności całego zakładu lub części zakładu,
- wystawiono **122** decyzji płatniczych za czynności kontrolne,
- wystawiono **3** upomnienia o obowiązku wykonania nakazów decyzji,
- wystawiano tytułów wykonawczych - **1**,
- wystawiono **1** postanowienie dotyczące postępowania egzekucyjnego,
- nałożono **20** mandatów karnych na sumę **4 250 zł**,
- nie nałożono grzywny,
- nie kierowano wniosków o nałożenie kary pieniężnej,
- nie kierowano wniosków do Sądu o ukaranie.

W 2024 roku najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami w zakładach sektora spożywczego były: niewłaściwy stan techniczno-sanitarny pomieszczeń zakładów, wyposażenia i sprzętu; brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników; niezachowanie prawidłowej higieny personelu, nieprzestrzeganie instrukcji i procedur dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP.

4.3 Stan sanitarny obiektów żywnościowo - żywieniowych

Ocena stanu sanitarno-higienicznego oraz sanitarno-technicznego zakładów przeprowadzana była na podstawie jednolitych kryteriów arkusza oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/materiałami i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, stanowiącego integralny załącznik do protokołu kontroli sanitarnej, opracowanego na podstawie Procedury kontroli GIS - Urzędowa kontrola żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W 2024 r. na podstawie arkusza oceniono 266 zakładów żywności, żywienia oraz przedmiotów użytku. Ocenę negatywną otrzymują zakłady, w których stwierdzane są rażące

odstępstwa od wymagań istotnych dla bezpieczeństwa żywności. W 2024 roku w oparciu o powyższe kryteria żaden zakład nie został oceniony jako niezgodny z wymaganiami.

Rozkład liczby zakładów w poszczególnych grupach zakładów żywnościowo-żywnościowych ocenionych w 2024 r. w oparciu o „arkusz oceny stanu sanitarnego” przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa grupy obiektów	Liczba obiektów ocenionych na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego w 2024 r.
1.	Wytwórnice lodów	3
2.	Automaty do lodów	6
3.	Piekarnie	5
4.	Ciastkarnie	3
5.	Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	1
6.	Wytwórnice wyrobów cukierniczych	2
7.	Wytwórnice koncentratów spożywczych	1
8.	Producenci pierwotni	7
9.	Producenci pierwotni, dostawcy bezpośredni	2
10.	Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	1
11.	Producenci żywności w warunkach domowych	4
12.	Inne wytwórnice żywności	1
13.	Sklepy spożywcze i markety	111
14.	Kioski spożywcze	7
15.	Apteki	3
16.	Magazyny hurtowe	9
17.	Obiekty ruchome i tymczasowe	1
18.	Inne obiekty obrotu żywnością	7
19.	Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	46
20.	Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	41
21.	Zakłady usług cateringowych	1
22.	Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	1
23.	Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	3
24.	Ogółem	266

W 2024 r. w wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych (kontrole kompleksowe tematyczne, interwencyjne) najczęściej stwierdzano nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno-higienicznego oraz stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia, w związku z czym prowadzono postępowanie administracyjne wobec właścicieli celem poprawy tego stanu.

W zakładach produkcji żywności wystawiono 10 decyzji administracyjnych merytorycznych, w tym 3 decyzje nakazowe dot. doprowadzenia do właściwego stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia i/lub dostosowania instrukcji i procedur Dobrej Praktyki Higienicznej/Produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP do zakresu prowadzonej działalności i produkowanego asortymentu.

W skontrolowanych zakładach produkcji za bieżące nieprawidłowości nałożono 1 mandat karny na sumę 300 zł.

Najczęściej występujące w zakładach produkcji żywności uchybienia to:

- pomieszczenia produkcyjne oraz wyposażenie zakładu utrzymane w złym stanie i kondycji technicznej,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- procesy technologiczne prowadzone nieprawidłowo,
- niezachowanie prawidłowej higieny personelu,
- brak przestrzegania instrukcji i procedur dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP, nie prowadzi się zapisów z monitorowania istotnych parametrów kontrolnych.

W zakładach obrotu żywnością wystawiono 39 decyzji administracyjnych merytorycznych, w tym 11 decyzji nakazowych dot. doprowadzenia do właściwego stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia i/lub dostosowania instrukcji i procedur Dobrej Praktyki Higienicznej/Produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP do zakresu prowadzonej działalności i produkowanego asortymentu.

W skontrolowanych obiektach obrotu żywnością za bieżące nieprawidłowości nałożono 14 mandatów karnych na sumę 2 800 zł.

Najczęściej stwierdzane w zakładach obrotu żywnością uchybienia to:

- pomieszczenia i wyposażenie zakładu utrzymane w złym stanie i kondycji technicznej,
- środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia / dacie minimalnej trwałości/ bez oznakowania i możliwości identyfikacji,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- nieprawidłowe warunki przechowywania środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie,
- niezachowanie prawidłowej higieny personelu (w tym podczas sprzedaży żywności luzem do bezpośredniego spożycia),
- brak przestrzegania instrukcji i procedur dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP/nie prowadzi się na bieżąco zapisów z monitorowania istotnych parametrów kontrolnych.

W zakładach żywienia zbiorowego otwartego wystawiono 5 decyzji administracyjnych merytorycznych, w tym 1 decyzja nakazowa dot. doprowadzenia do właściwego stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia i/lub dostosowania instrukcji i procedur Dobrej

Praktyki Higienicznej/Produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP do zakresu prowadzonej działalności i produkowanego asortymentu.

W skontrolowanych zakładach żywienia zbiorowego otwartego za bieżące nieprawidłowości nałożono 3 mandaty karne na sumę 750 zł.

Najczęściej występujące w zakładach żywienia zbiorowego otwartego uchybienia to:

- nieprawidłowy stan techniczno-sanitarny pomieszczeń oraz części wyposażenia zakładu,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- procesy technologiczne prowadzone nieprawidłowo, stanowiska pracy wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem,
- nieprawidłowe warunki magazynowania środków spożywczych oraz opakowań jednorazowego użytku do kontaktu z żywnością (w tym brak segregacji asortymentowej w urządzeniach chłodniczych/mroźniczych),
- nieprawidłowe zagospodarowanie odpadów pokonsumpcyjnych,
- niezachowanie prawidłowej higieny personelu,
- surowce/półprodukty i wyroby gotowe (sporządzane na miejscu w zakładzie) bez oznakowania i możliwości identyfikacji,
- brak przestrzegania instrukcji i procedur dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP / nie prowadzi się na bieżąco zapisów z monitorowania istotnych parametrów kontrolnych.

W zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego wystawiono 5 decyzji administracyjnych merytorycznych, w tym 2 decyzje nakazowe dot. doprowadzenia do właściwego stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia i/lub dostosowania instrukcji i procedur Dobrej Praktyki Higienicznej/Produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP do zakresu prowadzonej działalności i produkowanego asortymentu

W skontrolowanych zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego za bieżące nieprawidłowości nałożono 2 mandaty karne na sumę 400 zł.

Najczęściej stwierdzane w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego uchybienia to:

- nieprawidłowy stan techniczno-sanitarny pomieszczeń oraz części wyposażenia zakładu,
- procesy technologiczne prowadzone nieprawidłowo - ryzyko zanieczyszczenia krzyżowego,
- nieprawidłowe zagospodarowanie odpadów pokonsumpcyjnych,
- brak przestrzegania instrukcji i procedur dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP / nie prowadzi się na bieżąco zapisów z monitorowania istotnych parametrów kontrolnych.

Nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w obiektach ruchomych/tymczasowych działających na targowicy miejskiej w Ełku

W ramach współpracy z Policją dotyczącej nadzoru nad warunkami sprzedaży żywności w obiektach działających na targowicy miejskiej przeprowadzono 5 kontroli:

- podjęto 5 wspólnych kontroli w zakresie identyfikacji i śledzenia pochodzenia mięsa wieprzowego, dziczyzny (z mięsa dzika) i produktów z nich otrzymanych w związku z

wystąpieniem kolejnych przypadków afrykańskiego pomoru świń oraz bieżącego stanu sanitarnego w ruchomych i tymczasowych punktach sprzedaży działających na Targowicy Miejskiej w Ełku, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości. W ramach nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w obiektach działających na targowicy miejskiej przeprowadzono 5 kontroli:

- podjęto 5 kontrole w zakresie identyfikacji i śledzenia pochodzenia środków spożywczych oraz bieżącego stanu sanitarnego w ruchomych i tymczasowych punktach sprzedaży działających na Targowicy Miejskiej w Ełku – w wyniku 1 kontroli stwierdzono brak decyzji zatwierdzającej na środek transportu żywności usytuowany przy namiocie sprzedaży wędlin i pieczywa. Informacje w sprawie przekazano właściwemu PPIS ze względu na siedzibę przedsiębiorcy.

Istotnym narzędziem zapewnienia bezpieczeństwa żywności jest nałożony na przedsiębiorców zajmujących się produkcją lub obrotem żywności obowiązek wynikający z aktualnych przepisów stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej - GHP, dobrej praktyki produkcyjnej - GMP oraz przeprowadzania kontroli wewnętrznej w oparciu o zasady systemu HACCP. Podczas sprawowanego nadzoru oceniono stopień zaawansowania wdrażania tych zasad.

Celem egzekwowania w nadzorowanych zakładach wdrażania systemu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, którego narzędziem jest m.in. system HACCP, w roku 2024 r. podjęto następujące działania:

- podczas 262 kontroli kompleksowych oraz 3 kontroli tematycznych oceniano realizację wdrażania systemu HACCP - w obiektach kwestionowano: nieprawidłowości w bieżącym prowadzeniu rejestrów i zapisów z istotnych parametrów kontrolnych, nieprzestrzeganie podstawowych procedur systemu;
- podczas kontroli udzielano instruktażu w zakresie obowiązujących wymagań prawa żywnościowego oraz wdrażania i stosowania zasad dobrych praktyk GMP/GHP oraz systemu HACCP;
- zalecano zaopatrzenie się w dostępne na rynku poradniki branżowe o tematyce GMP/GHP oraz zasad systemu HACCP.

4.4 Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, badań sanitarnych oraz przyczyny ich kwestionowania

Podstawą podejmowania działań w zakresie jakości zdrowotnej żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością jest Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na dany rok opracowywany zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego we współpracy z jednostkami badawczo-rozwojowymi. Realizacja badań w zakresie ww. planu jest bardzo istotnym i obligatoryjnym do realizacji elementem funkcjonowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jako znaczącego organu w Polsce, działającego w obszarze bezpieczeństwa żywności i żywienia, również na rzecz europejskiego systemu bezpieczeństwa żywności.

W 2024 r. wykonano badania 225 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością (w tym 2 próbki pobrane w związku z wniesionymi interwencjami konsumenckimi). Nie pobierano próbek wymazów sanitarnych w ramach urzędowej kontroli żywności.

W aspekcie nadzoru nad jakością zdrowotną żywności wykonano badania środków spożywczych i przedmiotów użytku: krajowych, z UE i importu w zakresie jak podaje poniższa tabela:

Lp.	Kierunek badań	Liczba zbadanych próbek
1.	Zanieczyszczenia mikrobiologiczne	140
2.	Metale szkodliwe dla zdrowia	15
3.	Pozostałości pestycydów	20
4.	Mikotoksyny / Alkaloidy pirolizydynowe	11
5.	Azotany	1
6.	Zawartość substancji dodatkowych	5
7.	Skażenia promieniotwórcze	1
8.	GMO	2
9.	3-MCPD	2
10.	Wybrane parametry w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego i suplementach diety	6
11.	Histamina	1
12.	Cyjanowodór	2
13.	Napromienianie żywności	1
14.	WWA	4
15.	Akryloamid	1
16.	Gluten	2
17.	Aromaty	1
18.	Związki polarne w tłuszczach	2
19.	Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych	1
20.	Kryteria czystości substancji dodatkowych	1
21.	Badania środków spożywczych w związku z interwencjami konsumentów	2
22.	Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	4

Ponadto, poza danymi wskazanymi w powyższej tabeli, przeprowadzono dodatkowo analizę laboratoryjną cech organoleptycznych 168 próbek oraz na obecność zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych w 40 próbkach. Oceniono również prawidłowość znakowania 169 próbek.

Poprawność znakowania środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wytwarzanych i wprowadzanych do obrotu przez producentów z nadzorowanego terenu utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie. W latach 2023-2024 nie wnoszono uwag do znakowania środków spożywczych (wyrobów gotowych)

ani materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością producentów na terenie powiatu.

Jakość żywności, biorąc pod uwagę wyniki analizy laboratoryjnej wybranych parametrów, na przestrzeni ostatnich dwóch lat poprawiła się - w 2023 r. kwestionowano 2 próbki żywności w związku z przekroczeniem wartości najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu, natomiast w roku 2024 nie kwestionowano próbek na podstawie otrzymanych wyników analiz laboratoryjnych.

W 2024 r., jak i w 2023 r., wniesiono zastrzeżenia do znakowania 4 partii produkcyjnych środków spożywczych, co wskazuje na utrzymywanie się jakości żywności w przedmiotowym zakresie na stałym, niezmiennym poziomie.

Nie kwestionowano próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w latach 2023-2024.

4.5 Działania w ramach systemu RASFF

Podjmując działania w zakresie bezpieczeństwa żywności i przedmiotów użytku brzo czynny udział w pracach sieci Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF).

W ramach funkcjonowania systemu RASFF w 2024 r. podejmowano działania kontrolno-wyjaśniające w odniesieniu do 39 powiadomień otrzymanych za pośrednictwem W-MPWIS w Olsztynie oraz innych PPIS i PLW. Przeprowadzono 52 kontrole interwencyjne. Ponadto przeprowadzono 50 postępowań wyjaśniających w związku z otrzymanymi od właściwych organów informacji dotyczące niewłaściwej jakości środków spożywczych lub materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Liczba otrzymanych powiadomień i działań podejmowanych w ramach funkcjonowania systemu RASFF/AAC w roku 2024 była o ok. 18% wyższa niż w roku poprzednim, tj. w 2023 r. odnotowano łącznie 33 powiadomienia, natomiast w 2024 r. – 39.

W 2024 r. nie odnotowano powiadomień przekazanych do WPK Systemu RASFF dotyczących producentów i importerów z nadzorowanego terenu oraz powiadomień dotyczących środków spożywczych z obrotu.

Informowanie opinii publicznej:

Na stronie internetowej PSSE w Elku (<https://www.gov.pl/web/psse-elk>) regularnie zamieszczono odniesienia do ostrzeżeń publicznych dotyczących środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w których w wyniku badań laboratoryjnych stwierdzono niezgodności. W ich treści wskazana jest nazwa żywności i jej rodzaj (nazwa producenta, nr partii, data ważności), charakterystyka zagrożenia oraz środki podejmowane w celu zapobieżenia rozprzestrzeniania się ryzyka, w tym również zalecenia dla konsumenta.

4.6 Ocena jakości żywienia

Jakość żywienia oceniono na podstawie badań teoretycznych sposobu żywienia, w tym analizy jadłospisów dekadowych.

W roku 2024 r. takimi badaniami objęto niżej wymienione zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego:

- bloki żywienia w szpitalach - 0
- bloki żywienia w domach opieki społecznej - 2
- kuchnie cateringowe dostarczające posiłki do zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego - 2
- stołówki szkolne - 2
- stołówki w przedszkolach - 11

W ramach kontroli tematycznych oceniono 2 jadłospisy zarówno pod względem ilościowym jak i ilościowym w jednostkach oświaty, które uznano za prawidłowe oraz 1 jadłospis pod względem ilościowym jak i ilościowym w bloku żywienia w domu opieki społecznej oceniono jako wymagający poprawy co do oceny jakościowej żywienia.

Ponadto podczas bieżących kontroli kompleksowych dokonywano ocen jakościowych żywienia w 17 zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, tj. 11 przedszkolach, 2 szkołach podstawowych oraz 2 w blokach żywienia w domach opieki społecznej oraz 3 oceny w 2 zakładach usług cateringowych.

Jakość żywienia, biorąc pod uwagę ocenione jadłospisy w jednostkach systemu oświaty, utrzymuje się na zadowalającym poziomie. Nie kwestionowano jadłospisów na przestrzeni ostatnich lat.

Posiłek szkolny/przedszkolny stanowi niezbędny element racjonalnego żywienia, który warunkuje prawidłowy rozwój dziecka, jego zdolność do efektywnej pracy oraz jego dobre samopoczucie.

Na terenie powiatu w 23 stołówkach szkolnych i 38 stołówkach przedszkolnych uczniowie mają możliwość korzystania z ciepłego posiłku. W tym 13 placówkach szkolnych i 9 przedszkolnych na terenie powiatu ełckiego zorganizowane są pełne warunki do prowadzenia żywienia (posiłki przygotowywane na miejscu w stołówce szkolnej od surowca do wyrobu gotowego). Natomiast w 10 placówkach szkolnych i 29 przedszkolnych zorganizowane jest żywienie w systemie cateringowym.

W 2024 r. przeprowadzono ocenę warunków sanitarno-higienicznych w 7 stołówkach szkolnych i 17 stołówkach przedszkolnych.

W 2024 r. przeprowadzono ocenę żywienia w 2 stołówkach szkolnych i 11 stołówkach przedszkolnych.

W roku 2024 r. wniesiono uwagi co do oceny jakościowej żywienia w 1 bloku żywienia w domu opieki społecznej.

4.6.1 Stan sanitarny obiektów żywnościowo – żywieniowych placówek oświatowo-wychowawczych i innych

Rodzaj obiektów	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości	Najczęściej występujące nieprawidłowości
placówki oświatowo-wychowawcze wg MZ-48 *: stołówki w żłobkach i domach małego dziecka oraz stołówki szkolne, stołówki w	1	* nieprawidłowy stan techniczno-sanitarny pomieszczeń oraz wyposażenia oraz sprzętu produkcyjnego * procesy technologiczne prowadzone

bursach i internatach, stołówki w przedszkolach, stołówki w domach dziecka i młodzieży, stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych		nieprawidłowo - ryzyko zanieczyszczenia krzyżowego * nieprawidłowe zagospodarowanie odpadów pokonsumpcyjnych, * brak przestrzegania instrukcji i procedur dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP / nie prowadzi się na bieżąco zapisów z monitorowania istotnych parametrów kontrolnych;
--	--	--

W 2024 r. oddano do użytku 2 stołówki przedszkolne w systemie cateringowym, do których posiłki dostarczane będą z zewnętrznych zakładów.

W trakcie sprawowania bieżącego nadzoru w placówkach oświatowo - wychowawczych, a także w obiektach wypoczynku letniego dzieci i młodzieży promowano zasady racjonalnego żywienia, głównie dotyczące zwiększenia spożycia warzyw i owoców, mleka i przetworów mlecznych, spośród produktów zbożowych należy jak najczęściej wybierać te pełnoziarniste, do których zaliczamy: mąkę i pieczywo razowe, graham, kasze, ryż brązowy, makarony pełnoziarniste, orzechy, nasiona roślin strączkowych i inne nasiona oraz tłuszcze.

Podczas kontroli sanitarnych przeprowadzonych w jednostkach systemu oświaty oraz sklepikach szkolnych, udzielano instruktażu w zakresie żywienia dzieci zgodnego z zasadami racjonalnego żywienia oraz wymaganiami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Podczas kontroli obserwuje się wdrażanie prawidłowych nawyków żywieniowych uczniów, np. na drugie śniadanie dzieci przynoszą owoce, warzywa, wodę i soki owocowe. W szkołach prowadzi się również akcje promujące zasady zdrowego odżywiania poprzez wyciskanie soków ze świeżych owoców i warzyw. Działalność edukacyjna jest ważnym elementem działań podejmowanych min. przez sekcje PSSE, które zgodnie z zakresem kompetencji prowadzą działalność szkoleniową i edukacyjną, zarówno na rzecz grup zawodowych (m.in. pracownicy szkół), jak również dla ogółu społeczeństwa (rodzice uczniów).

4.7 Zatrucia pokarmowe

W 2024 r. nie odnotowano zgłoszeń podejrzeń zatruc pokarmowych u konsumentów z powiatu ełckiego.

W roku 2023 notowano 1 zgłoszenie podejrzenia zatrucia pokarmowego, co wskazuje na tendencję malejącą w odniesieniu do 2024 r.

4.8 Wnioski konsumentów o podjęcie działań nadzorowych interwencyjnych

W 2024 r. liczba podań wniesionych do PPIS o podjęcie działań w sprawie niewłaściwej jakości środków spożywczych lub stanu higieniczno-sanitarnego zakładów jest porównywalna

w odniesieniu do roku poprzedniego (w 2024 – 7, w tym 2 potwierdzone; w 2023 – 6, w tym 2 potwierdzone).

W 2024 r. przeprowadzono 5 kontrole interwencyjne dot. niewłaściwej jakości środków spożywczych oraz 2 kontrole interwencyjne dot. stanu higieniczno-sanitarnego zakładów, zaś w 2023 r. przeprowadzono 4 kontrole interwencyjne dot. niewłaściwej jakości środków spożywczych oraz 3 kontrole interwencyjne dot. stanu higieniczno-sanitarnego zakładów.

W latach 2024 konsumenci nie wnosili uwag w kwestii niewłaściwej jakości zdrowotnej produktów wyprodukowanych w zakładach na nadzorowanym terenie, co wskazuje na stały poziom w porównaniu z rokiem 2023.

4.9 Wnioski ze sprawowanego nadzoru

- 1) Wszystkie zakłady żywnościowo – żywieniowe, ocenione na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego, oceniono jako zgodne z wymaganiami prawa żywnościowego.
- 2) W 2024 r. nadzorem objęto 922 obiektów żywnościowo-żywieniowych i przedmiotów użytku. Ilość ta, w porównaniu do 2023 r. zwiększyła się (w 2023 r. – 899 obiektów). Ponadto w 2024 r. odnotowano 77 obiektów nowo otwartych, co wykazuje na wzrost w odniesieniu do roku poprzedzającego (w 2023 r. odnotowano 67 obiektów nowo uruchomionych).
- 3) W 2024 r. w 393 skontrolowanych obiektach, co stanowi 42,6% ogółu obiektów objętych nadzorem, przeprowadzono 565 kontroli sanitarnych, podczas których sporządzono 565 protokołów z kontroli sanitarnych. Stanowi to porównywalny poziom w odniesieniu do roku 2023 r. (tj. w 411 skontrolowanych obiektach, co stanowiło 45,7% ogółu obiektów objętych nadzorem, przeprowadzono 597 kontroli sanitarnych, podczas których sporządzono 597 protokołów z kontroli sanitarnych).
- 4) Na podstawie sporządzonych protokołów z kontroli, w celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarno-higienicznego i usunięcia nieprawidłowości techniczno-sanitarnych, w 2024 r. wydano 59 decyzji administracyjnych. Wykazuje to tendencję spadkową w stosunku do roku poprzedniego (w 2023 r. wydano 105 administracyjnych).
- 5) Za rażące zaniedbania sanitarno-higieniczne stwierdzone podczas bieżącego nadzoru w 2024 r. ukarano osoby odpowiedzialne 20 mandatami karnymi na sumę 4250 zł, co stanowi tendencję spadkową w stosunku do roku poprzedniego (w 2023 r. nałożono 35 mandatów karnych na sumę 6350 zł).
- 6) W 2023 r., w ramach realizacji „Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w PIS” pobrano i zbadano 225 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Jakość żywności, biorąc pod uwagę wyniki analizy laboratoryjnej wybranych parametrów, na przestrzeni ostatnich dwóch lat poprawiła się - w 2024 r. nie kwestionowano próbek we wskazanym wyżej zakresie, natomiast w 2023 r. – kwestionowano 2 próbki żywności. W 2024 r. wniesiono zastrzeżenia do znakowania 4 partii próbek środków spożywczych, co wskazuje na utrzymywanie się jakości żywności w przedmiotowym zakresie na stałym, niezmiennym poziomie (w 2023 r. wnoszono zastrzeżenia do znakowania również 4 partii środków spożywczych). Nie kwestionowano próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w latach 2023-2024.

- 7) Jakość żywności prozdrowotnej, biorąc pod uwagę wyniki analizy laboratoryjnej wybranych parametrów, na przestrzeni ostatnich dwóch lat utrzymuje się na tym samym, zadowalającym poziomie.
- 8) Jakość żywienia zbiorowego zamkniętego, biorąc pod uwagę ocenione jadłospisy, utrzymuje się na zadowalającym poziomie. Niemniej w 2024 r. zakwestionowano 1 jadłospis pobrany do oceny jakościowej i ilościowej jadłospisów, co stanowi tendencję wzrostową w stosunku do roku poprzedzającego (w 2023 r. nie kwestionowano).
- 9) Procent zakładów posiadających wdrożone zasady GHP/GMP oraz systemu HACCP, w porównaniu do roku poprzedniego, utrzymuje się na podobnym wysokim poziomie.
- 10) Na podstawie wniosków wynikających z analizy oceny stanu sanitarnego powiatu za 2024 r. stwierdzono, że zasadnicze przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w roku 2024, ujęte w planie PSSE w Ełku, a wynikające z wytycznych WSSE zostały zrealizowane.
- 11) Podejmowane i realizowane przedsięwzięcia miały istotny wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności.
- 12) Analiza nieprawidłowości stwierdzanych w ostatnich latach wykazała, iż w obiektach żywnościowo-żywieniowych wiele uchybień wciąż się powtarza. Aby jakość produkowanych i wprowadzanych do obrotu środków spożywczych była właściwa i nie stanowiła bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzi konieczna jest kontynuacja działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w celu wyeliminowania przez przedsiębiorców nieprawidłowości odnotowywanych w zakładach branży spożywczej.

4.10 Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej planowane na 2025 r. w zakresie higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

Działalność w zakresie higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku w 2025 roku będą ukierunkowane na skoordynowanie przedsięwzięć w celu poprawy skuteczności nadzoru nad bezpieczeństwem żywności poprzez:

- kontynuowanie egzekwowania od podmiotów gospodarczych, prowadzących działalność żywnościowo-żywieniową, wdrażania i utrzymania systemów kontroli wewnętrznej, w tym zasad systemu jakości HACCP, jako podstawowego warunku bezpieczeństwa zdrowotnego żywności;
- kontynuowanie działań kontrolnych w zakresie monitorowania jakości zdrowotnej produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zgodność znakowania z aktualnie obowiązującym prawem żywnościowym;
- dalsze monitorowanie stanu sanitarno-higienicznego oraz jakości żywienia w placówkach oświatowo- wychowawczych;
- intensyfikację działań promocyjnych kierowanych do osób odpowiedzialnych za prawidłowe i racjonalne planowanie żywienia w celu dalszej poprawy jakości sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego;
- realizację zadań wynikających z programu kontroli tematycznych z uwzględnieniem „Wojewódzkiego Programu Kontroli Tematycznych” oraz zadań własnych wynikających z bieżącej sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu.

5. HIGIENA PRACY

5.1 Warunki sanitarno - higieniczne środowiska pracy

Do zakresu działania pionu Higieny Pracy należy zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. Zadanie to jest realizowane poprzez prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy; zachowanie bezpieczeństwa chemicznego poprzez nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami kosmetycznymi, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków, jak również przeciwdziałanie narkomanii poprzez sprawowanie nadzoru nad ustawowym zakazem wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

W 2024 roku kontynuowano nadzór w zakresie przestrzegania przez przedsiębiorców przepisów prawnych dotyczących czynników biologicznych oraz substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie (w szczególności oznakowania oraz zgodności kart charakterystyki z Rozporządzeniem Komisji UE 878/2020), prekursorów narkotyków; substancji, mieszanin, czynników lub procesów o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, produktów kosmetycznych, w szczególności zawierających w swoim składzie substancje zakazane – pirytonian cynku, karboksyaldehyd hydroksyizoheksylo-3-cykloheksen (HICC lub Lyril), butylphenyl methylpropional (Lilial), salicylan metylu oraz nadtlenek wodoru, jak również przepisów prawnych określających dopuszczalne normatywy higieniczne czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

Prowadzono także nadzór nad obrotem i stosowaniem środków zastępczych, stosowaniem oraz wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych pod kątem przestrzegania zakazu stosowania substancji czynnych, które nie mogą wchodzić w skład produktów biobójczych, jak również ważności pozwolenia na obrót produktem biobójczym.

W 2024 roku sprawowano także nadzór w zakładach pracy, w zakresie wywiązywania się pracodawców z obowiązków wynikających z art. 23c ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe oraz udzielano porad i informacji na temat narażenia na radon w pomieszczeniach pracy.

Pod nadzorem Sekcji Higieny PSSE w Ełku znajduje się 258 zakładów zatrudniających 9856 pracowników. Lista zakładów będących w ewidencji jest co roku weryfikowana, a liczba zakładów zmienia się na skutek przekształceń, upadłości bądź tworzenia się nowych jednostek gospodarczych.

Tabela nr 1. Struktura zakładów według wielkości zatrudnienia.

Rok	Liczba zatrudnionych objętych ewidencją	Liczba zakładów w ewidencji				
		Razem rubryki 4-7	zatrudniających pracowników			
			do 9 osób	10-49	50-249	250 i więcej
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
2023	9830	256	147 (57%)	63 (25%)	39 (15%)	7 (3%)
2024	9856	258	147 (57%)	66 (25%)	38 (15%)	7 (3%)

Z danych przedstawionych w tabeli nr 1 wynika, że w powiecie ełckim w strukturze wielkości zakładów przeważają zakłady małe, zatrudniające do 49 pracowników. Stanowią one 82% wszystkich obiektów. Zakłady zatrudniające pracowników w przedziale 50-249 osób stanowią 15%, zaś powyżej 250 pracowników zaledwie 3%.

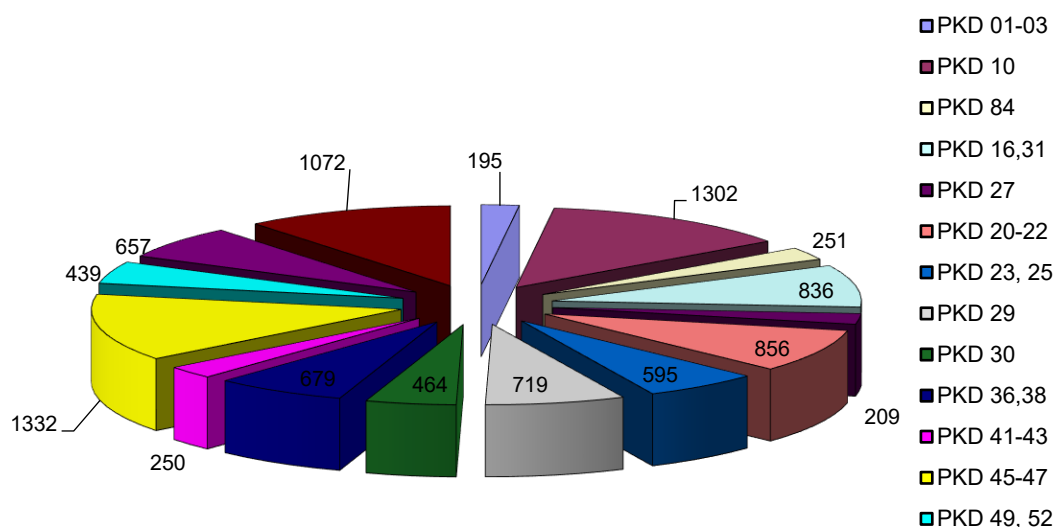
Największa liczba zakładów w ewidencji występuje w handlu hurtowym i detalicznym (PKD 46-47) – 64 zakłady, sprzedaży i naprawie pojazdów (PKD 45) – 33 zakłady, przy produkcji i pozyskiwaniu drewna (PKD 16 i 31) – 22 zakłady.

Najwyższe zatrudnienie można zaobserwować w handlu i sprzedaży hurtowej (PKD 45 – 47) – 1332 osoby (13,5%)

Drugim działem gospodarki pod względem zatrudnienia w powiecie ełckim jest przemysł spożywczy (PKD 10) – 1302 osoby, co stanowi 13% ogółu zatrudnionych w zakładach znajdujących się w ewidencji. Trzecim działem gospodarki pod względem zatrudnienia w powiecie ełckim jest produkcja wyrobów chemicznych, wyrobów z tworzyw sztucznych i pozostałych wyrobów niemetalowych (PKD 20 i 22) – 856 osób (8,7 %).

Strukturę zatrudnienia w poszczególnych branżach zgodnie z PKD – Polską Klasyfikacją Działalności przedstawia poniższy rysunek.

Rys. 1 Struktura zatrudnienia w poszczególnych działach gospodarki

01-03 rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo; 10 produkcja art. spożywczych; 16 i 31 produkcja drewna i wyrobów z drewna; 20 - 22 produkcja wyrobów chemicznych, wyrobów z tworzyw sztucznych i pozostałych surowców niemetalowych; 23-25 produkcja wyrobów z metalu i produkcja maszyn; 27 produkcja urządzeń elektrycznych, 29 produkcja pojazdów mechanicznych; 30- Produkcja pozostałego sprzętu transportowego; 36-38 gospodarka wodno-ściekowa; 41-43 budownictwo; 45-47 handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów; 49-53 transport, łączność; 84 administracja publiczna i obrona narodowa; 86 ochrona zdrowia; 8, 11, 14, 17, 18, 24, 28, 32, 35, 68, 72, 75, 81, 85, 87, 91, 93, 96 - pozostała działalność.

Wszystkie zewidencjonowane zakłady zostały sklasyfikowane pod względem stopnia zagrożenia. Do grupy I zalicza się zakłady bez zagrożeń zawodowych. Grupę II stanowią zakłady o małym zagrożeniu, w których stwierdza się obecność czynników szkodliwych dla zdrowia. W powiecie ełckim jest to najliczniejsza grupa obiektów. Do grupy III zalicza się zakłady ze stwierdzonymi przekroczeniami NDS i N a także zakłady, w których występują czynniki rakotwórcze lub mutagenne kategorii 1 i 2. Jest to grupa obiektów stanowiąca 21 % liczby wszystkich zakładów objętych ewidencją.

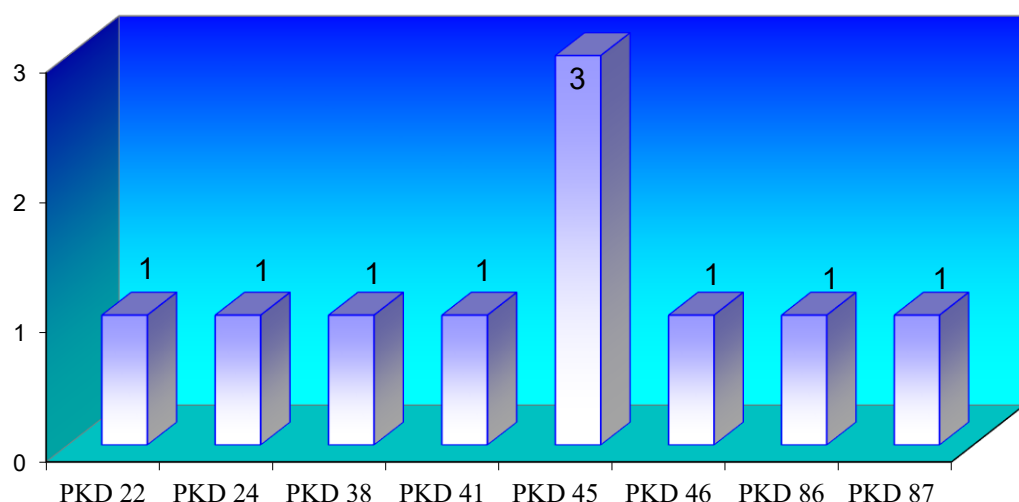
Tabela nr 2. Klasyfikacja zakładów pod względem stopnia zagrożenia.

Rok	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów w grupie III	% zakładów w grupie III	Liczba zakładów w grupie II	% zakładów w grupie II	Liczba zakładów w grupie I	% zakładów w grupie I
2023	256	52	20	150	59	54	21
2024	258	57	22	146	57	55	21

Podczas działalności kontrolnej niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń stwierdzono w 10 zakładach. W stosunku do wszystkich podmiotów wszczęto postępowanie administracyjne.

Największa liczba zakładów, w których stwierdzono uchybienia stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń znajduje się w dziale gospodarki (PKD 45) handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych – 3 zakłady.

Rys.2 Liczba zakładów, w których stwierdzono uchybienia stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń

W 2024 roku zanotowano poprawę bezpieczeństwa pracy w pomieszczeniach pracy oraz poprawę stanu sanitarnego w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych i w pomieszczeniach pracy w 17 zakładach dla 788 pracowników.

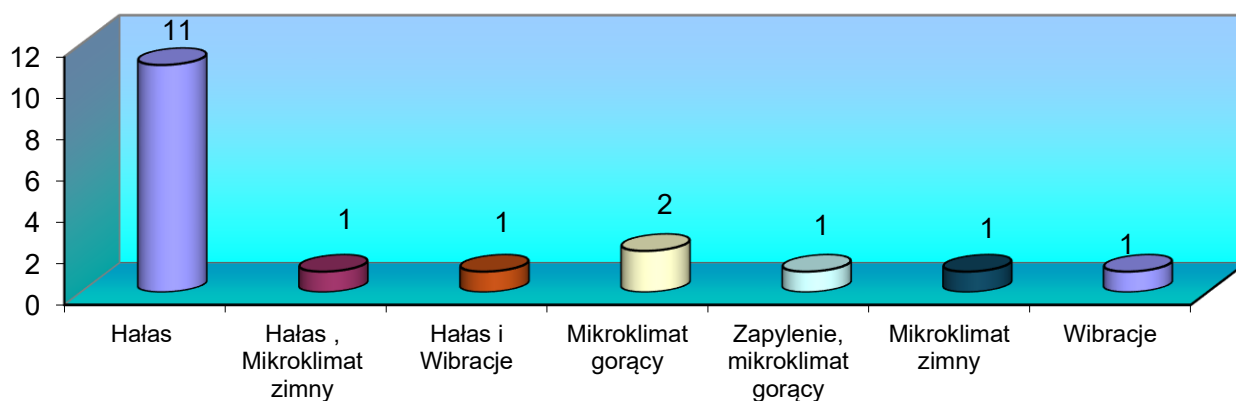
Uzyskano ją poprzez:

- remont zaplecza higieniczno-sanitarnego (odnowienie powłok malarskich ścian i sufitów w pomieszczeniach, wymiana wyposażenia),
- zapewnienie odpowiedniego oświetlenia w umywalni,
- odnowienie powłok malarskich w pomieszczeniach pracy,
- zapewnienie na stanowisku pracy nowych stanowiskowych wyciągów pyłów i dymów spawalniczych,
- zamianie stosowanej mieszaniny chemicznej, klasyfikowanej, m.in. jako H350 Może powodować raka na mieszaninę nie klasyfikowaną jako rakotwórcza.

5.2 Ocena środowiska pracy i narażenia zawodowego

Obrazem warunków pracy są wyniki badań czynników szkodliwych dla zdrowia (chemicznych i fizycznych). Przeprowadzone pomiary środowiska pracy wykazały przekroczenia wartości dopuszczalnych w 18 zakładach. Grupy czynników, w których stwierdzono ponadnormatywne wartości to: hałas, wibracja, mikroklimat zimny, mikroklimat gorący oraz zapylenie.

Rys.3 Liczba zakładów pracy, w których na koniec 2024 roku występowały przekroczenia NDS/N

Największa liczba zakładów z przekroczeniami normatywów higienicznych występuje w przemyśle spożywczym (PKD 10).

Tabela nr 3. Struktura narażenia na poszczególne czynniki szkodliwe dla zdrowia w zakładach, w których stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych w środowisku pracy.

Rok	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba osób zatrudnionych	Liczba osób narażonych (Σ rubryk od 5 do 10)	Liczba pracowników narażonych na					
				hałas	mikroklimat gorący	mikroklimat zimny	wibracje	zapylenie	substancje chemiczne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2023	256	9830	270	228	6	7	11	4	14
%			2,74%	2,32%	0,06%	0,07%	0,11%	0,04%	0,14%
2024	258	9856	287	258	6	8	11	4	0
%			2,9%	2,61%	0,06%	0,08%	0,11%	0,04%	0%

Z powyższego zestawienia wynika, że największa liczba osób pracuje w narażeniu na hałas – 2,61 % ogółu zatrudnionych.

Stałym dążeniem pracowników pionu higieny pracy oraz pracodawców jest ograniczanie i minimalizowanie zagrożeń występujących w środowisku pracy dostępnymi rozwiązaniami technicznymi.

W 2024 roku w ramach ograniczania zagrożeń w zakładach pracy w dwóch podmiotach gospodarczych uzyskano znaczne obniżenie natężenia hałasu na stanowiskach pracy, w jednym zakładzie obniżenie stężenia czynników chemicznych – styrenu oraz w jednym zakładzie obniżenie do wartości dopuszczalnej drgań o ogólnym działaniu na organizm człowieka.

Poprawę warunków pracy uzyskano poprzez: wymianę urządzeń emitujących nadmierny hałas na nowe oraz zwiększenie częstotliwości prac konserwacyjnych obsługiwanych maszyn i urządzeń; wymianę siedziska w ciągniku; konserwację systemu wentylacji mechanicznej na hali produkcyjnej; ograniczenie czasu przebywania pracowników w strefie przekroczenia norm czynników szkodliwych oraz wprowadzenie dodatkowych przerw w pracy i rotacji pracowników.

Liczba osób, którym poprawiono warunki pracy w zakresie wyeliminowania przekroczeń normatywów higienicznych hałasu lub obniżenia natężenia hałasu na stanowiskach pracy to 13 osób. Ponadto 14 osobom poprawiono warunki pracy w zakresie czynników chemicznych oraz 1 osobie w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych wibracji.

Do zakładów o szczególnym zagrożeniu należą zakłady, które w bieżącym roku wykazały swoich pracowników jako narażonych na substancje, mieszaniny, czynniki lub procesy o działaniu rakotwórczym lub mutagennym kategorii 1 i 2, bądź takie, w których czynniki szkodliwe przekraczają więcej niż pięciokrotnie wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia lub najwyższego dopuszczalnego natężenia.

W 2024 roku stwierdzono 50 podmiotów, w których występują czynniki rakotwórcze. W porównaniu z rokiem 2023 liczba zakładów o szczególnym zagrożeniu zwiększyła się o 5.

Wśród zakładów o szczególnym zagrożeniu w 2024 roku znajdują się:

- trzy zakłady, w których stwierdzono wyłącznie duże przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu na stanowiskach pracy;
- jeden zakład, w którym pracownicy zatrudnieni są w narażeniu hałas oraz wykonują prace związane z narażeniem na pył drewna.

Pozostałe zakłady zatrudniają pracowników wyłącznie w narażeniu na czynniki rakotwórcze. Należą do nich:

- 2 zakłady wykonujące prace polegające na usuwaniu i transporcie elementów zawierających azbest z budynków mieszkalnych;
- 1 zakład, w którym pracownicy wykonują prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną oraz prace w narażeniu na spaliny emitowane z silników Diesla;
- 1 zakład, w którym pracownicy zatrudnieni są w narażeniu na działanie substancji chemicznych takich jak: formaldehyd, dichromian (VI) potasu, chromian (VI) potasu, chlorowodorek hydroksyloaminy, chlorek kobaltu (II), dichlorek kobaltu, kwas borowy, siarczan hydrazyny i benzynę, niskowrzącą benzynę niespecyfikowaną; biowęglowodory ciekłe;
- 1 zakład, w którym pracownicy zatrudnieni są w narażeniu na działanie substancji chemicznych wykorzystywanych do analiz laboratoryjnych (fenoloftaleina, dichromian (VI) potasu, kadm) oraz wykonują prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną;
- jeden zakład, w którym pracownicy zatrudnieni są w narażeniu na działanie substancji chemicznych – benzyny, niskowrzącej benzyny niespecyfikowanej, biowęglowodórów ciekłych i wykonują prace związane z narażeniem na pył drewna;
- 1 zakład, w którym pracownicy zatrudnieni są w narażeniu na działanie substancji chemicznych, takich jak: 2,2'-iminodiethanol i tlenek węgla oraz wykonują prace związane z narażeniem na pył drewna
- 1 zakład, w którym pracownicy zatrudnieni są w narażeniu na działanie substancji chemicznych, takich jak: Butan-2-on-O,O',O''- (winylosilidyno) trioksym i Butan-2-on-O,O',O''-(metylosilidyno) trioksym
- 23 zakłady prowadzące działalność związaną z obróbką drewna;
- 1 podmiot zatrudniający pracowników w narażeniu na działanie WWA (tj. wielopierścieniowych węglowodórów aromatycznych) obecnych w sadzy węglowej, smołach węglowych i pakietach węglowych (pracownicy zatrudnieni w narażeniu na ww. procesy zajmują się kontrolą i czyszczeniem przewodów kominowych.);
- 1 zakład opieki zdrowotnej wykorzystujący do sterylizacji tlenek etylenu oraz formaldehyd wykorzystywany do utrwalania i zalewania wycinków histopatologicznych 10% roztworem formaliny oraz do sporządzania roztworu roboczego 10% formaliny z roztworu 37% formaldehydu oraz występuje narażenie na promieniowanie jonizujące;
- 1 zakład, w którym występuje wyłącznie narażenie na promieniowanie jonizujące;

- 5 zakładów, w których pracownicy zatrudnieni są w narażeniu na spaliny emitowane z silników Diesla;
- 2 zakłady, w których pracownicy wykonują prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną;
- 1 zakład, w których pracownicy zatrudnieni są w narażeniu na spaliny emitowane z silników Diesla i benzynę, niskowrzącą benzynę niespecyfikowaną; biowęglowodory ciekłe
- 5 zakładów, w których pracownicy narażeni są na mieszaninę chemiczną o działaniu rakotwórczym – benzynę, niskowrzącą benzynę niespecyfikowaną; biowęglowodory ciekłe.

Tabela nr 5. Czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne kategorii 1 i 2 oraz promieniowanie jonizujące występujące w nadzorowanych zakładach.

Lp.	Substancje, mieszaniny, czynniki i procesy o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym	Liczba osób zatrudnionych w kontakcie lub w narażeniu	Liczba zakładów
1.	Tlenek etylenu/ formaldehyd/ promieniowanie jonizujące	6/100/68	1
2.	Formaldehyd Dichromian (VI) potasu Chlorowodorek hydroksyloaminy Chlorek kobaltu (II) Dichlorek kobaltu Chromian (VI)Potasu Siarczan hydrazyny Kwas borowy Benzyna, niskowrząca benzyna neispecyfikowana; biowęglowodory ciekłe	72	1
3.	Fenoloftaleina Dichromian (VI) potasu Kadm Prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną	1 25	1
4.	Benzyna, niskowrząca benzyna niespecyfikowana; biowęglowodory ciekłe	78	5
5.	Butan-2-on-O',O'',O'''-(metylosilidyno) trioksym Butan-2-on-O',O'',O'''- (winylosilidyno) trioksym	1	1
6.	Azbest	5	2
7.	Prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla Prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną	10 1	1
8.	Benzyna, niskowrząca benzyna niespecyfikowana; biowęglowodory ciekłe Prace związane z narażeniem na pył drewna	3 20	1
9.	Benzyna, niskowrząca benzyna niespecyfikowana; biowęglowodory ciekłe Prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla	3 2	1
10.	Prace związane z narażeniem na pył drewna	212	23
11.	2,2'-iminodiethanol Tlenek węgla Prace związane z narażeniem na pył drewna	9 29 309	1

12.	Procesy technologiczne związane z narażeniem na działanie WWA	5	1
13.	Prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną	26	2
14.	Prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla	38	5
	Czynniki fizyczne		
1.	Promieniowanie jonizujące	5	1

Wzrost liczby zakładów, w których występują czynniki lub procesy o działaniu rakotwórczym lub mutagennym związany jest nowelizacją *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2024r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy (Dz.U.2024.1126)* i wprowadzeniem do niego substancji i mieszanin o działaniu reprotoksycznym.

Na substancje, mieszaniny, czynniki i procesy o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym narażonych jest 1028 pracowników, w tym w narażeniu na promieniowanie jonizujące pracują 73 osoby w 2 zakładach opieki zdrowotnej.

SUBSTANCJE I MIESZANINY CHEMICZNE

Na terenie powiatu ełckiego 50 podmiotów gospodarczych wprowadza do obrotu substancje i mieszaniny chemiczne, w tym 47 dystrybutorów (sklepy wielkopowierzchniowe, hurtownie chemiczne, małe hurtownie chemiczne – przemysłowe, stacje paliw, sklepy motoryzacyjne) oraz 3 zakłady będące formulatorami mieszanin chemicznych.

Wśród dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych są dwa duże sklepy wielkopowierzchniowe posiadające bogaty asortyment oferowanych chemikaliów. Odbiorcami produktów chemicznych są zarówno klienci indywidualni, jak i zakłady pracy. Hurtownie posiadają karty charakterystyk substancji niebezpiecznej i mieszaniny niebezpiecznej na wprowadzane do obrotu chemikalia. Karty charakterystyk przekazywane są użytkownikom profesjonalnym wraz ze sprzedawanymi produktami chemicznymi.

W ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji i mieszanin chemicznych przeprowadzono 20 kontroli. Podczas nadzoru nie stwierdzono nieprawidłowości.

Podczas nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi zewidencjonowano 134 podmioty stosujące chemikalia. Przeprowadzono 77 kontroli w zakresie stosowania produktów chemicznych.

Nieprawidłowości stwierdzono w 30 kontrolowanych podmiotach gospodarczych. Wystawiono 21 decyzji administracyjnych, w pozostałych przypadkach nieprawidłowości usunięto w krótkim czasie zatem nie było potrzeby wystawiania decyzji administracyjnej.

Podczas kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej narażenie pracowników na czynniki chemiczne stwarzające zagrożenie, bądź niewłaściwą ocenę ryzyka stwierdzono w 29 zakładach
- brak opracowanej instrukcji bezpiecznej pracy z substancjami i mieszaninami chemicznymi, stwarzającymi zagrożenie, stosowanymi w działalności zawodowej w 9 zakładach

- brak wykazu substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie stosowanych w działalności zawodowej w 3 zakładach
- niezgodne z prawem oznakowanie substancji chemicznych i ich mieszanin u 4 podmiotów stosujących mieszaniny chemiczne, dotyczące 7 produktów chemicznych
- brak lub nieprawidłowe karty charakterystyk na mieszaniny chemiczne stwarzające zagrożenie stosowane przez pracowników w 4 zakładach
- brak oznakowania miejsca składowania substancji i mieszanin chemicznych – 1 zakład
- brak oznakowania pojemników zastępczych w których przechowywane były mieszaniny chemiczne stwarzające zagrożenie – 4 zakłady

Pracownicy pionu higieny pracy informowali przedsiębiorców o zmianach w przepisach dotyczących znakowania i klasyfikacji substancji i mieszanin chemicznych wynikających z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. (CLP), jak również udzielali konsultacji w zakresie poprawności kart charakterystyki substancji bądź mieszaniny niebezpiecznej oraz poprawności oznakowania opakowań.

PRODUKTY BIOBÓJCZE

Na terenie powiatu ełckiego 30 podmiotów gospodarczych wprowadza do obrotu produkty biobójcze.

W ramach nadzoru nad wprowadzeniem do obrotu produktów biobójczych w 2024 r. przeprowadzono 17 kontroli. W zakresie stosowania produktów biobójczych przeprowadzono 11 kontroli. W jednym podmiocie gospodarczym stwierdzono produkty biobójcze, które nie posiadały ważnego pozwolenia na obrót produktem biobójczym oraz produkty niewłaściwie oznakowanie. Podczas kontroli przedsiębiorca usunął z półek oraz zabezpieczył zakwestionowany asortyment chemiczny a następnie przekazał produkty do utylizacji.

Nie wystawiano decyzji nakazującej wycofanie z obrotu produktów biobójczych.

W 2024 roku pracownicy Sekcji Higieny Pracy PSSE w Ełku przeprowadzili kontrole produktów biobójczych, których użycie wzrasta w sezonie letnim, tj. dezynfektantów i algicydów stosowanych do dezynfekcji basenów kąpielowych i zabezpieczania ich przed wzrostem glonów i innych mikroorganizmów oraz kontrole produktów biobójczych należących do grupy produktowej 14 (insektycydy) i 18 (atraktanty i repelenty), stosowane do deratyzacji i dezynsekcji pomieszczeń i zabudowań, w szczególności w podmiotach będących wyspecjalizowanymi dostawcami powyższych produktów oraz w podmiotach stosujących je profesjonalnie w działalności zawodowej. Ocenie poddano skład, oznakowanie opakowań oraz ważność pozwoleń na obrót produktem biobójczym 65 produktów biobójczych.

DETERGENTY

W 2024 roku nie prowadzono kontroli w zakresie nadzoru nad detergentami.

PREKURSORY NARKOTYKÓW

Na terenie powiatu ełckiego nie ma producentów, importerów ani eksporterów prekursorów. Osiem podmiotów gospodarczych zajmuje się wprowadzeniem do obrotu prekursorów kategorii 2 lub 3, natomiast 18 stosuje prekursory narkotyków.

- Nadmanganianu potasu, będący prekursorem kategorii 2B,
- Aceton będący prekursorem kategorii 3 sprzedawany jest przez 6 podmiotów gospodarczych (sklep wielkopowierzchniowy, hurtownie i sklepy detaliczne).
- Toluen będący prekursorem kategorii 3 sprzedawany jest przez 2 hurtownie
- Kwas solny będący prekursorem kategorii 3 sprzedawany jest przez 1 hurtownię.

Na terenie powiatu zewidencjonowano 18 podmiotów stosujących prekursory narkotyków.

- Metyloetyloketon – prekursor kategorii 3 stosowany jest do czyszczenia gum w wytlaczarkach PVC oraz do mycia głowic drukarek
- Aceton i Toluen – prekursory kategorii 3 wykorzystywane są do odtłuszczania oraz usuwania zanieczyszczeń z różnych powierzchni
- Kwas siarkowy stężony – prekursor kategorii 3 wykorzystywany jest do uzdatniania wody, przygotowywania odczynników i badania próbek wody i ścieków
- Kwas solny – prekursor kategorii 3 stosowany jest do wykonywania analiz laboratoryjnych emulsji asfaltowych oraz dezynfekcji chemicznej ciepłej wody użytkowej

W ramach nadzoru nad prekursorami przeprowadzono 4 kontrole sanitarne. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2024 roku nie prowadzono przywozu, ani wywozu prekursorów narkotyków z i do krajów państw trzecich.

KOSMETYKI

Na terenie powiatu ełckiego nie występują producenci, ani podmioty konfekcjonujące produkty kosmetyczne. Działalność prowadzi jeden podmiot gospodarczy pełniący funkcję osoby odpowiedzialnej oraz 25 dystrybutorów udostępniających produkty kosmetyczne.

W 2024r. podczas nadzoru nad warunkami obrotu produktami kosmetycznymi przeprowadzono 4 kontrole sanitarne w 4 podmiotach gospodarczych zajmujących się udostępnianiem kosmetyków. Ocenie poddano prawidłowość sporządzenia dokumentacji dotyczącej kosmetyków, prawidłowość oznakowania oraz skład wybranego asortymentu produktów kosmetycznych w zakresie obecności składników, m.in. pirytonianu cynku, karboksyaldehydu hydroksyizoheksylo-3-cykloheksenu (HICC lub Lyrál), butylphenyl methylpropionalu (Lilial), salicylanu metylu oraz nadttlenku wodoru.

Podczas kontroli w 1 podmiocie stwierdzono nieprawidłowości dotyczące nieprawidłowego sporządzenia raportu bezpieczeństwa.

Przedsiębiorca w krótkim czasie dokonał stosownych poprawek dokumentów, wobec powyższego nie była wystawiana decyzja administracyjna.

W 2024 roku nie pobierano próbek kosmetyków do badań laboratoryjnych. Nie wystawiono mandatów karnych.

Podczas kontroli stwierdzono, że oferowane w sprzedaży produkty do wybielania zębów nie zawierały nadtlenu wodoru. Spłukiwane i niespłukiwane produkty kosmetyczne poddane ocenie nie zawierały w składzie pirytonianu cynku. Produkty kosmetyczne przeznaczone dla dzieci poniżej 6 roku życia nie zawierały w swoim składzie salicylanu metylu. W ocenianych kosmetykach nie stwierdzono również hydroksyizoheksylo-3-cykloheksenu (HICC lub Lylal), butylphenyl methylpropionalu (Lilial).

STOSOWANIE I DYSTRYBUCJA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

Dystrybucję środków ochrony roślin prowadzi 8 podmiotów posiadających koncesję. W kontakcie ze ŚOR pracuje 15 osób. Sprzedażą ŚOR w większości punktów zajmują się sami właściciele. Na terenie powiatu ełckiego nie występują producenci pestycydów.

W 2024 r. przeprowadzono 2 kontrole sanitarne w zakresie nadzoru nad środkami ochrony roślin. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pięć gospodarstw rolnych wielkoobszarowych wykonuje zabiegi chemizacyjne z wykorzystaniem środków ochrony roślin. Pracownicy wchodzący w skład brygad posiadają odpowiednie przeszkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu środków ochrony roślin oraz są wyposażeni w odpowiednie środki ochrony indywidualnej.

NARAŻENIE NA SZKODLIWE CZYNNIKI BIOLOGICZNE

Podczas nadzoru nad warunkami pracy osób narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne przeprowadzono 25 kontroli w 23 zakładach. W trakcie nadzoru bieżącego w 9. zakładach stwierdzono nieprawidłowości. Wystawiono 4 decyzje administracyjne dotyczące czynników biologicznych.

Nieprawidłowości najczęściej stwierdzane podczas kontroli:

- brak rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych
- niewłaściwie sporządzona ocena ryzyka zawodowego w zakresie czynników biologicznych

W 2024 roku dwa podmioty przekazały Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Ełku informację o użyciu czynnika biologicznego w środowisku pracy (przedsiębiorstwo zajmujące się gospodarką ściekami oraz laboratorium PSSE w Ełku).

We wszystkich skontrolowanych w 2024 r. zakładach pracuje 2040 osób narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne, w tym 2040 osób pracuje w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne zaklasyfikowane do 2 grupy zagrożenia oraz 980 osób narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne należące do 3 grupy zagrożenia.

W ewidencji obiektów nadzorowanych najliczniejszymi grupami wg. PKD pod względem liczby osób narażonych na czynniki biologiczne są: Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna (PKD 84) i Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową (PKD – 01).

5.3 Choroby zawodowe

W 2024 roku wydano 6 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, w tym 5 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej uprawomocniło się w 2024 r.

Stwierdzone w 2024 roku choroby zawodowe to:

- zespół cieśni w obrębie nadgarstka – poz. 20.1 wykazu chorób zawodowych
- borelioza – poz. 26 wykazu chorób zawodowych.

Tabela 6. Choroby zawodowe

Poz. z wykazu chorób zawodowych	Nazwa jednostki chorobowej	Czynniki etiologiczne	Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w 2023 r.	Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w 2024 r.
19.5	Przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej	Nadmierne obciążenie narządu ruchu tj. kończyn górnych, praca powtarzalna, monotypowa	1	0
20.1	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: Zespół cieśni w obrębie nadgarstka	Nadmierne obciążenie narządu ruchu tj. kończyn górnych, praca powtarzalna, monotypowa	14	2
26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa Borelioza	Krętek Borrelia	2	3
Razem			17	5

W porównaniu z rokiem 2023 liczba stwierdzonych chorób zawodowych zmniejszyła się z 17 do 5. Stwierdzone choroby zawodowe nie miały związku z przekroczeniami NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy. 2 jednostki chorobowe spowodowane były nadmiernym obciążeniem narządu ruchu a 3 jednostki chorobowe – narażeniem pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne występujące w środowisku pracy.

Nie wydawano decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej ani decyzji dotyczących narażenia na wirus SARS-CoV-2.

Analizując stwierdzone zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze nastąpił nieznaczny wzrost stwierdzonych chorób zawodowych. Wszystkie ze stwierdzonych chorób zakaźnych lub pasożytniczych to boreliozy. We wszystkich przypadkach dotyczyły rolników indywidualnych.

Największa liczba stwierdzonych w 2024 r. chorób zawodowych występuje w PKD 01 – uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt.

5.4 Działalność kontrolno – represyjna

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 109 kontroli w 91 zakładach oraz 5 kontroli w 5 podmiotach gospodarczych w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi i 4 kontrole w 4 obiektach w zakresie nadzoru nad kosmetykami. Wystawiono 179 nakazów w 47 decyzjach, w tym 11 decyzji dotyczyło poprawy warunków pracy.

- liczba decyzji administracyjnych – 30
- liczba decyzji zmieniających termin decyzji - 11
- liczba decyzji o umorzeniu postępowania administracyjnego – 4
- liczba decyzji odmownych w przedmiocie zmiany terminu decyzji – 1
- liczba decyzji o wygaśnięciu – 1

W 2024 r. wystawiono 11 upomnień, 1 tytuł wykonawczy oraz 1 postanowienie o nałożeniu grzywny na kwotę 2000 zł. Na przedsiębiorców nie nakładano mandatów karnych.

Nakazy występujące w decyzjach administracyjnych najczęściej dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno – technicznego ścian, sufitów, posadzek oraz wyposażenia w pomieszczeniach pracy i pomieszczeniach socjalno-sanitarnych – 29 nakazów
- braku lub nieaktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia – 44 nakazy
- braku lub niewłaściwie prowadzonego rejestru badań i pomiarów czynników szkodliwych – 4 nakazy
- obniżenia stężeń lub natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy oraz braku programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na przekroczenia wartości NDN/NDS na stanowiskach pracy – 20 nakazów
- braku lub niewłaściwie sporządzonej oceny ryzyka zawodowego – 37 nakazów
- niespełnienia obowiązków wynikających z przepisów dotyczących substancji i mieszanin chemicznych m.in.: brak spisu niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych stosowanych w zakładzie, brak, bądź nieprawidłowo sporządzone kraty charakterystyk substancji lub mieszanin chemicznych, brak instrukcji bezpiecznej pracy z chemikaliami, niezgodne z prawem oznakowanie substancji chemicznych i ich mieszanin, nieuwzględnianie w ocenie ryzyka zawodowego narażenia pracowników na szkodliwe czynniki chemiczne występujące w miejscu pracy – 31 nakazów
- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikiem o działaniu rakotwórczym – 3 nakazy
- braku rejestru pracowników narażonych na działanie czynnika rakotwórczego – 3 nakazy
- nieprzekazania Warmińsko-Mazurskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym – 3 nakazy

- poinformowania pracowników o narażeniu na proces technologiczny o działaniu rakotwórczym lub mutagennym – 3 nakazy
- przedstawienia aktualnych zaświadczeń ze szkoleń z zakresu bhp pracowników – 1 nakaz
- nieuwzględnienia narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne w ocenie ryzyka – 4 nakazy

W wielu zakładach stwierdzone usterki nie wymagały długiego czasu realizacji, zakład deklarował szybkie wykonanie, wobec powyższego nie były wystawiane decyzje administracyjne. Zalecenia sprawdzano po otrzymaniu od przedsiębiorcy powiadomienia o usunięciu nieprawidłowości ujętych w protokole kontroli.

Pracownicy pionu higieny pracy, podczas sprawowania bieżącego nadzoru w zakładach pracy, dbali o podniesienie poziomu świadomości pracodawców oraz pracowników w zakresie zagrożeń występujących w środowisku pracy, w szczególności dotyczących narażenia na substancje i mieszaniny stwarzające zagrożenie oraz narażenia na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.

Podczas działalności nadzorowej pracownicy pionu higieny pracy informowali przedsiębiorców o zmianach w przepisach prawnych oraz udzielali konsultacji w zakresie: poprawności kart charakterystyk substancji bądź mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie stosowanych przez pracowników; prawidłowego prowadzenia rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy; rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; prawidłowego wypełniania informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; prawidłowego sporządzania oceny ryzyka zawodowego z uwzględnieniem narażenia na szkodliwe czynniki chemiczne i czynniki biologiczne. Podczas działań edukacyjnych informowano przedsiębiorców o wymaganiach, jakie należy spełnić w zakładzie pracy aby zminimalizować ryzyko w zakresie zagrożeń fizycznych, chemicznych, biologicznych i rakotwórczych.

Ponadto działania edukacyjne dotyczyły także narażenia na pierwiastek promieniotwórczy – radon. Podczas kontroli sanitarnych informowano przedsiębiorców o szkodliwym działaniu promieniotwórczego radonu oraz sposobach jego przenikania do pomieszczeń. Udzielano porad i informacji na temat znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu, dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu, obowiązków kierowników jednostek w zakresie konieczności zapewnienia wykonywania pomiarów stężenia radonu w miejscach pracy wewnątrz pomieszczeń zlokalizowanych na poziomie parteru i piwnicy.

Na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Ełku zamieszczono informacje o zagrożeniach zdrowotnych wynikających z narażenia na radon oraz linki do materiałów edukacyjno-informacyjnych dotyczących radonu w budynkach, lokalach i pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi. Zamieszczono również odnośnik

do stron Głównego Inspektoratu Sanitarnego dotyczący produktów kosmetycznych, m. in. zgłaszania ciężkich działań niepożądanych.

W mediach społecznościowych (Facebook) na bieżąco publikowane są materiały edukacyjne dotyczące różnych dziedzin życia, zdrowia i bezpieczeństwa pracy, m. in. ostrzeżenie odnośnie zatruć fumigantami, zastosowanymi jako środki do zwalczania gryzoni.

W 2024 roku informowano pracodawców, pracowników i przedstawicieli służby BHP również o szkodliwościach dla zdrowia wynikających z używania tytoniu oraz konsekwencjach prawnych wynikających z nieutworzenia miejsca pracy wolnego od dymu tytoniowego.

Sekcja Higieny Pracy PSSE w Ełku stale współpracuje z pracownikami Państwowej Inspekcji Pracy w zakresie wymiany informacji dotyczących podmiotów gospodarczych, w których występuje narażenie na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

W 2024 r. prowadzono także rozmowy telefoniczne z lekarzami profilaktykami oraz z lekarzem orzecznikiem WOMP w Olsztynie, głównie w sprawach związanych ze zgłaszaniem podejrzenia choroby zawodowej oraz przygotowywaniem dokumentacji w tym zakresie.

NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI I NOWYMI SUBSTANCJAMI PSYCHOAKTYWNYMI

Na terenie powiatu ełckiego w 2024 roku nie stwierdzono podmiotów wprowadzających do obrotu środki zastępcze, ani nowe substancje psychoaktywne.

W 2024 r. kontynuowano współpracę z jednostkami służby zdrowia z Ełku w zakresie powiadamiania PPIS w Ełku o każdej interwencji medycznej osób, co do których zachodziło podejrzenie zatrucia środkami zastępczymi.

Do PSSE w Ełku nie wpłynęły powiadomienia informujące o zatruciach, których przyczyną mogło być spożycie środków zastępczych (nowych substancji psychoaktywnych).

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych przeprowadzono pięć kontroli, podczas których dokonano oceny produktów na zawartość kwasu ibotenowego i muscymolu w postaci grzyba muchomora czerwonego (*Amanita Muscaria*). Ponadto sprawdzono platformę sprzedażową Allegro.pl. Na terenie powiatu ełckiego nie stwierdzono ofert sprzedaży produktów, które mogą zawierać w swoim składzie zakazane substancje.

W ramach profilaktyki narkomanii i środków zastępczych wśród dzieci i młodzieży oraz realizacji zadań dotyczących nadzoru nad obrotem i stosowaniem środków zastępczych na terenie powiatu ełckiego przedstawiciele PSSE w Ełku uczestniczyli w 18 spotkaniach z dziećmi i młodzieżą szkolną oraz kadrą pedagogiczną szkół podstawowych i ponadpodstawowych, na których poruszano zagadnienia szkodliwości dla zdrowia narkotyków oraz nowych substancji psychoaktywnych. W sumie we wszystkich szkoleniach uczestniczyło 1412 osób.

Na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Ełku umieszczono także odnośniki do stron internetowych, na których można znaleźć informacje dotyczące środków zastępczych oraz komunikat dla rodziców i opiekunów dotyczący dopalaczy.

Działania edukacyjne dotyczące narkomani i środków zastępczych prowadzono także podczas realizacji ogólnopolskich i lokalnych kampanii profilaktycznych i zbiórek, m.in.;

- 32 Finał WOŚP - „Płuca po pandemii”
- Światowy Dzień Zdrowia poświęcony profilaktyce cukrzycy typu 2
- Akcja „Kierunek zdrowie”
- Bieg Kobiet „Zawsze pier(w)si przed rakiem” zorganizowanym w ramach profilaktyki raka szyjki macicy – edycja wiosenna i jesienna
- Akcja „Panowie, do twarzy Wam w niebieskim!” zorganizowana w ramach profilaktyki przeciwnowotworowej mężczyzn.

6 listopada 2024r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elku była organizatorem konferencji pod hasłem „Uzależnienia – jak chronić dzieci i młodzież?”. Patronat nad wydarzeniem objął Prezydent Miasta Elku – Pan Tomasz Andrukiewicz.

Konferencja skierowana była do społeczności lokalnej, w szczególności do pracowników oświaty, rodziców oraz przedstawicieli instytucji zaangażowanych w działania na rzecz dzieci, młodzieży i ich rodzin. Zaproszeni prelegenci podzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem, przybliżając uczestnikom tematykę spotkania. Pan Radosław Gruss – kierownik Oddziału Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie w interesujący sposób przeprowadził uczestników przez tematykę substancji psychoaktywnych ukazując jak wiele niebezpieczeństw może się wiązać z szerokim asortymentem produktów, do których mają dostęp młodzi ludzie. Pani Anna Ardzińska-Guz – psychodietetyk z Elckiego Centrum Psychoterapii i Psychiatrii przedstawiła temat nieprawidłowej relacji z jedzeniem, omawiając różne przykłady zaburzeń odżywiania oraz czynniki, które do tych nieprawidłowości mogą predysponować. Pan Radosław Ciechalski – Kierownik Ośrodka Terapii Uzależnień Stowarzyszenia MONAR w Gaudynkach przybliżył specyfikę pracy z osobami uzależnionymi, dzieląc się ciekawymi przykładami z praktyki zawodowej, które uwydatniły złożoność procesu terapii.

5.5 Pisma z wnioskami kierowane do urzędów i instytucji, zakładów pracy

W roku 2024 nie było pism z wnioskami kierowanymi do urzędów i instytucji, zakładów pracy.

5.6 Wnioski ze sprawowanego nadzoru

1. Skuteczne egzekwowanie od pracodawców obniżenia poziomu stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia przekraczających wartości dopuszczalne spowodowało poprawę warunków pracy w zakresie przekroczeń normatywów w 3 zakładach. Liczba pracowników, którym poprawiono warunki pracy w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych to 28 osób.
2. Poprawę bezpieczeństwa pracy w pomieszczeniach pracy oraz poprawę stanu sanitarnego w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych i w pomieszczeniach pracy wyegzekwowano w 17 zakładach dla 788 pracowników.
3. W porównaniu z rokiem 2023 liczba stwierdzonych chorób zawodowych zmniejszyła się z 17 do 5. Stwierdzone choroby zawodowe nie miały związku z przekroczeniami NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

Największa liczba stwierdzonych w 2024 r. chorób zawodowych występuje w PKD 01 – uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt. Nie wydawano decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej ani decyzji dotyczących narażenia na wirus SARS-CoV-2

4. W porównaniu z rokiem 2023 liczba zakładów, w których występują czynniki rakotwórcze zwiększyła się do 50 zakładów. Na substancje, mieszaniny, czynniki i procesy o działaniu rakotwórczym lub mutagennym narażonych jest 1028 pracowników, w tym w narażeniu na promieniowanie jonizujące pracują 73 osoby.
Wzrost liczby zakładów, w których występują czynniki lub procesy o działaniu rakotwórczym lub mutagennym związany jest nowelizacją Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2024r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy (Dz.U.2024.1126) i wprowadzeniem do niego w roku 2024 substancji i mieszanin o działaniu reprotoksycznym.
5. Podczas działalności nadzorowej zaobserwowano znaczną poprawę jakości merytorycznej kart charakterystyk opracowywanych i dostarczanych przez producentów chemikaliów, co skutkuje podniesieniem poziomu wiedzy na temat szkodliwości środków chemicznych stosowanych w zakładach pracy.
6. Na terenie powiatu ełckiego w 2024 roku nie stwierdzono podmiotów wprowadzających do obrotu środki zastępcze, ani nowe substancje psychoaktywne.
7. Do PSSE w Ełku nie wpłynęły powiadomienia informujące o zatruciach, których przyczyną mogło być spożycie środków zastępczych (nowych substancji psychoaktywnych).

5.7 Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2025 roku w zakresie Higieny Pracy

Działania Pionu Higieny Pracy będą zmierzały do:

- zwiększenia skuteczności podejmowanych działań w celu uzyskania zgodności warunków pracy z przepisami prawnymi, w szczególności określającymi dopuszczalne normatywy higieniczne czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy
- kontynuacji nadzoru nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3
- wzmożonego nadzoru nad wytwarzaniem, wprowadzaniem do obrotu i stosowaniem produktów kosmetycznych, w szczególności produktów do malowania skóry tzw. tatuaży z henny oferowanych na "deptakach", jak również w zakresie jakości mikrobiologicznej produktów kosmetycznych przeznaczonych dla niemowląt i małych dzieci
- wzmożonego nadzoru nad produktami biobójczymi przeznaczonymi do konserwacji drewna oraz materiałów budowlanych z uwzględnieniem zarówno produktów do zastosowań profesjonalnych, jak i nieprofesjonalnych, dostępnych w sprzedaży stacjonarnej i internetowej
- wzmożonego nadzoru nad produktami biobójczymi stosowanymi w higienie weterynaryjnej z uwzględnieniem zarówno produktów przeznaczonych dla zwierząt domowych, jak i hodowlanych, dostępnych w sprzedaży stacjonarnej i internetowej

- wzmożenia działań kontrolnych oraz edukacyjnych w zakresie warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników narażonych na substancje reprotoksyczne w środowisku pracy
- realizacji zharmonizowanego projektu REF – 13 dotyczącego kontroli produktów biobójczych posiadających pozwolenie europejskie, z możliwością opcjonalnego sprawdzenia zgodności zapisów charakterystyki produktu biobójczego (SPC) i karty charakterystyki (SDS)
- kontynuacji nadzoru nad przestrzeganiem przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem, bądź zabezpieczeniem wyrobów zawierających azbest
- kontynuacji nadzoru nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych
- podnoszenia świadomości społeczeństwa poprzez udzielanie porad i informacji w zakresie: narażenia na radon w pomieszczeniach, znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu oraz dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu stężenia radonu.

6. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

6.1 Zakres sprawowanego nadzoru.

Higiena Dzieci i Młodzieży sprawuje bieżący nadzór nad stanem sanitarno-technicznym placówek nauczania i wychowania oraz wypoczynku letniego i zimowego na terenie miasta Ełk oraz gmin Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy.

Środowisko szkolne ocenia się pod względem:

- higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych,
- prawidłowości oświetlenia pomieszczeń do nauki,
- przestrzegania zasad higieny pracy umysłowej ucznia.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w tym zakresie ma na celu zapewnienie optymalnych warunków pracy oraz wypoczynku dzieci i młodzieży.

6.2 Działalność kontrolno-represyjna

Na terenie powiatu ełckiego w **2024r.** ogółem działalność prowadziło **255** placówek w tym: **99** placówek stałych, **156** sezonowych t.j. **129** turnusów letniego wypoczynku dzieci i młodzieży i **27** turnusy zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży

Bieżącym nadzorem sanitarnym łącznie:

- objęto **131** placówek, w tym:
 - **54** placówki stałe
 - **77** placówek wypoczynku dzieci i młodzieży (**57** turnusów letniego i **20** turnusów zimowego wypoczynku)
- przeprowadzono ogółem **150** kontroli sanitarnych
- wydano – **5** decyzji administracyjnych (w tym 1 zmieniająca termin wykonania) oraz **3** decyzje płańnicze.

Nie nałożono mandatów karnych.

6.3 Stan sanitarno-techniczny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych.

Rodzaj placówek	Liczba placówek objętych ewidencją (stan na koniec roku sprawozdawczego)	Liczba przeprowadzonych kontroli placówek	Liczba dzieci i młodzieży w skontrolowanych placówkach	Budynki			
				nieprzystosowane	w złym stanie		
					Zarówno technicznym oraz porządku i czystości	tylko	
						technicznym	porządku i czystości
Kluby Dziecięce	1	1	9	-	-	-	-
Żłobki publiczne	3	2	123		-		

Żłobki niepubliczne	6	2	40	-	-	-	-
Przedszkola publiczne	14	6	591	-	-	-	-
Przedszkola niepubliczne	18	14	795	-	-	-	-
Inne formy wychowania przedszkolnego publiczne	2	2	40	-	-	-	-
Inne formy wychowania przedszkolnego niepubliczne	2	1	10	-	-	-	-
Szkoły podstawowe publiczne	17	23	3823	-	-	-	-
Szkoły podstawowe niepubliczne	1	-	-	-	-	-	-
Licea ogólnokształcące	2	2	577	-	-	-	-
Technika	1	-	-	-	-	-	-
Branżowe szkoły I i II stopnia	1	-	-	-	-	-	-
Szkoły specjalne	2	2	86	-	-	-	-
Zespoły szkół	10	7	1953	-	-	-	-
Szkoły policealne	1	-	-	-	-	-	-
Warsztaty szkolne	1	1	350	-	-	-	-
Bursy i internaty	1	2	449	-	-	-	-
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	1	1	205	-	-	-	-
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	5	2	26	-	-	-	-
Placówki z pobytem całodobowym (<i>domy pomocy</i>)	1	1	109	-	-	-	-
Placówki wsparcia dziennego	4	2	47	-	-	-	-
Międzyszkolne ośrodki sportowe	1	-	-	-	-	-	-
Pozaszkolne placówki specjalistyczne	2	-	-	-	-	-	-
Szkoły wyższe	2	-	-	-	-	-	-
Razem:	99	71	9233	-	-	-	-

a) Nowo oddane w nowych obiektach

- Żłobek Niepubliczny „Modern Kids” w Ełku
- Żłobek Publiczny w Prostkach.

b) Nowo otwarte placówki w obiektach istniejących:

- Szkoła Podstawowa Specjalna Zgromadzenia Sióstr Benedyktyn Misjonarek 19-300 Ełk ul. Kilińskiego 2
- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy Zgromadzenia Sióstr Benedyktyn Misjonarek 1919- 300 Ełk ul. Kilińskiego 2

c) Rozbudowa istniejącego budynku -1

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy ul. Grajewska w Ełku

d) Placówki zlikwidowane: 3

- Placówki wparcia dziennego – 2
- Dom wczasów dziecięcych – 1 (placówka przekształciła się w Ośrodek wypoczynkowy dla dorosłych).

e) Stan techniczny obiektów przedszkolnych i szkolnych.

W roku sprawozdawczym niewłaściwy stan sanitarno-techniczny stwierdzono w 1 przedszkolu, 1 zespole szkół. Wydano 2 decyzje administracyjne w celu poprawy stanu sanitarno-technicznego tych placówek.

Kontrole sanitarne wykazały, że wszystkie obiekty skontrolowane podłączono do wodociągów publicznych. Spośród 54 skontrolowanych obiektów w tym zakresie, 52 podłączono do kanalizacji centralnej, 2 obiekty korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba).

Dostęp do ciepłej bieżącej wody zapewniono we wszystkich szkołach przez cały rok szkolny.

Ponadnormatywna liczba uczniów w zakresie dostępności do urządzeń sanitarnych stwierdzono w 5 placówkach:

- w 3 szkołach podstawowych,
- w 1 liceum ogólnokształcącym,
- w 1 zespole szkół.

6.4. Ocena zaplecza sportowo – rekreacyjnego (infrastruktury) do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach.

Przeprowadzono analizę warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego na terenie powiatu ełckiego. Pod tym kątem sprawdzono warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w 17 szkołach wszystkich typów - 14 szkół posiada szkolny zespół sportowy z boiskiem, 2 szkoły posiadają salę gimnastyczną lub rekreacyjną z boiskiem, 1 szkoła posiada salę gimnastyczną i salę zastępczą bez boiska.

W dalszym ciągu stwierdza się, że zajęcia z wychowania fizycznego odbywają się w korytarzach szkolnych w 2 szkołach podstawowych niezależnie od posiadania warunków do prowadzenia wychowania fizycznego. W trakcie czynności kontrolnych oceniono również dostępność do natrysków szkolnych oraz stopień ich wykorzystania przez uczniów. Kontrole sanitarne wykazały, że uczniowie szkół, w których funkcjonują sale gimnastyczne z pełnym zapleczem sanitarnym, korzystają z natrysków tylko po zajęciach dodatkowych.

6.5. Ocena środowiska szkolnego pod względem zapewnienia uczniom higienicznych warunków nauki.

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad zakładami nauczania i wychowania również w zakresie kontroli organizacji pracy ucznia i obejmuje:

- higieniczną ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych
- ocenę dostosowania stanowiska pracy do wzrostu ucznia
- ocenę natężenia oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach do nauki.

a) Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

Rok	Liczba		Stwierdzono niewłaściwe	
	Skontrolowanych szkół	skontrolowanych oddziałów	liczba placówek	liczba oddziałów
2022	2	16	-	-
2023	8	99	-	-
2024	8	82	-	-

W 2024 roku oceniono tygodniowy plan zajęć lekcyjnych w 6 szkołach podstawowych w 51 oddziałach, w 1 liceum 21 oddziałów, w 1 zespole szkół 10 oddziałów. Ogółem oceniono tygodniowy rozkład zajęć w 8 placówkach w 82 oddziałach. Niewłaściwych rozkładów zajęć dydaktyczno-wychowawczych, niezgodnych z zasadami higieny pracy umysłowej nie stwierdzono.

b) Ocena dostosowania stanowiska pracy do wzrostu ucznia

Stanowisko pracy ucznia (stolik i krzesło), z którego korzysta uczeń spędzając znaczną część czasu w szkole ma istotny wpływ na jego postawę i zdrowie (prawidłowe kształtowanie się kręgosłupa, prawidłowe funkcjonowanie narządów wewnętrznych). Mając na uwadze zdrowie dzieci i młodzieży konieczne jest uczniom stanowisk pracy (stolik i krzesło) dostosowanych do wymagań ergonomii.

Badania dostosowania stanowiska pracy do wzrostu ucznia.

Rok	Liczba			Stwierdzono niewłaściwe		
	placówek skontrolowanych	skontrolowanych oddziałów w	Zbadanych uczniów	liczba placówek	liczba oddziałów	Siedzących nieprawidłowo
2022	4	27	399	-	-	-
2023	5	22	463	1	1	18
2024	4	37	478	-	-	-

Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów w 4 szkołach podstawowych w 37 oddziałach.

Badaniami objęto ogółem 478 uczniów i nie stwierdzono stanowisk pracy ucznia nie dostosowanych do ergonomii. Sytuacja w tym zakresie uległa poprawie względem roku 2023.

c) Posiadanie przez szkoły certyfikatów na meble i sprzęt sportowy

Przeprowadzona ocena w zakresie posiadania przez szkoły i placówki certyfikatów na meble w placówkach oświatowych oraz posiadania przez szkoły i placówki certyfikatów na sprzęt sportowy w placówkach oświatowych na terenie powiatu wykazała, że wszystkie skontrolowane placówki posiadają certyfikaty na meble i sprzęt sportowy.

d) Przerwy międzylekcyjne i zapewnienie warunków do przechowywania

Sprawdzono również organizację przerw międzylekcyjnych w szkołach naszego powiatu. Na 19 skontrolowanych szkół 17 zapewniło przerwy krótsze niż dziesięciominutowe i przynajmniej jedną przerwę dłuższą, 2 szkoły zapewniają wszystkie przerwy 10-minutowe i 1 dłuższą. Wszystkie skontrolowane szkoły umożliwiały spędzenie przerw na świeżym powietrzu.

e) Warunki na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych

Podczas kontroli sanitarnych sprawdzano również spełnienie obowiązku dotyczącego zapewnienia warunków na przechowywanie części podręczników i przyborów szkolnych, zgodnie z rozporządzeniem MEN. Spośród skontrolowanych placówek pod tym kątem wszystkie spełniły ten obowiązek.

f) badanie obciążenia uczniów tornistrami

W roku sprawozdawczym oceniono obciążenie uczniów tornistrami szkolnymi. Przeprowadzono ważenie tornistrów w 32 oddziałach w dwóch szkołach podstawowych (jedna wiejska i jedna miejska). Ogółem badaniom poddano 541 uczniów i stwierdzono, że u 223 uczniów waga tornistrów wynosi do 10% masy ciała, u 229 uczniów waga tornistrów wynosi od 10% do 15% masy ciała i u 89 uczniów waga tornistrów wynosi powyżej 15% masy ciała.

Za właściwy stosunek ciężaru plecaka do wagi jego użytkownika, zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego, przyjęto wartość do 15 %. Wartość powyżej 15%, wagi plecaka do masy ciała uznano za nieprawidłowy. Przeprowadzono analizę wyników i stwierdzono 89 uczniów nosi zbyt ciężki tornister/plecak, co stanowi 16% powyżej zalecanej wartości, natomiast w 2023r. nieprawidłowy wskaźnik czyli powyżej 15% ciężaru tornistra względem masy ciała stwierdzono u 11% badanych uczniów.

g) prowadzenie dożywiania w szkołach

Spośród 17 szkół skontrolowanych, obiad dwudaniowy wydawało 14 szkół i z tej formy dożywiania skorzystało 2132 uczniów, w tym z posiłków dofinansowywanych – 365.

6.6. Opieka medyczna w placówkach oświatowo-wychowawczych.

Kolejnym zagadnieniem, które w 2024 r. analizowała Inspekcja Sanitarna, były warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami. Wszystkie skontrolowane gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej pozostawały we właściwym stanie technicznym i sanitarnym.

Spośród 17 skontrolowanych szkół wszystkich typów 11 placówek szkolnych posiada gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami. W jednym przypadku, spośród skontrolowanych placówek profilaktyczna opieka nad uczniami realizowana jest w pomieszczeniu zastępczym na terenie szkoły oraz w pięciu przypadkach poza terenem szkoły.

6.7. Nadzór nad gospodarką substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach.

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła nadzór nad substancjami preparatami chemicznymi znajdującymi się w pracowniach chemicznych w szkołach.

Rodzaj placówki	W ewidencji	skontrolowanych	posiadających substancje i preparaty chemiczne	Brak aktualnego spisu posiadanych substancji i preparatów chemicznych	Brak wymaganych kart charakterystyki substancji i preparatów w chemicznych	Brak oznakowania bądź oznakowanie niezgodne z przepisami	Przechowywanie substancji chemicznych i ich mieszanin niezgodnie z przepisami	Liczba wydanych decyzji administracyjnych/Liczba mandatów karnych
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Szkoły Podstawowe	18	10	-	-	-	-	-	-
Technika	1		-	-	-	-	-	-
Licea	2	1	-					
Szkoła Branżowa I i II °	1	-	-	-	-	-	-	-
Szkoły specjalne	2	2	-					
Zespoły szkół	10	4	-	-	-	-	-	-
Szkoły policealne	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>RAZEM</i>	35	17	-	-	-	-	-	-

W roku sprawozdawczym w 17 placówkach szkolnych przeprowadzono kontrole sanitarne gabinetów chemicznych, pod kątem prawidłowej dokumentacji substancji chemicznych i ich mieszanin oraz prawidłowego oznakowania, zabezpieczenia i przechowywania. W wyniku kontroli stwierdzono, że szkoły wyposażone w gabinety chemiczne (13) posiadają aktualne spisy substancji chemicznych i ich mieszanin. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

6.8 Nadzór nad sezonowymi placówkami wypoczynku dla dzieci i młodzieży

W roku 2024 sekcja higieny dzieci i młodzieży nadzorowała również sezonowy wypoczynek dzieci i młodzieży. W roku sprawozdawczym w 2 obiektach oceniano stan przygotowania obiektów czasowych do letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. Stwierdzono, że baza noclegowa była przygotowana do przyjęcia dzieci i młodzieży podczas wypoczynku letniego 2024.

W 2024 roku na terenie Powiatu Ełckiego według elektronicznej bazy MEN ogółem funkcjonowało 156 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży w tym: 129 turnusów wypoczynku letniego oraz 27 turnusów wypoczynku zimowego.

Ogółem skontrolowano **99** turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym letnich **59** oraz zimowych **20**. Łącznie na terenie Miasta Elku i gmin z terenu Powiatu Elckiego w skontrolowanych turnusach wypoczywało **3496** **dzieci i młodzieży**.

Podczas oceny warunków zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży zorganizowanego na terenie powiatu elckiego, w czasie bieżących kontroli sanitarnych nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego.

Opieka lekarsko- pielęgniarska – Organizatorzy wypoczynku zapewniają dostęp do opieki medycznej w ramach świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz.1285, z późn. zm.)) lub na podstawie umowy zawartej z lekarzem, pielęgniarką lub ratownikiem medycznym.

W roku 2024 nie notowano interwencji.

6.9. Pisma z wnioskami kierowane do urzędów i instytucji.

- opracowano i przekazano do Starostwa Powiatowego raport o stanie sanitarnym nadzorowanych placówek oświatowo-wychowawczych,
- przekazano na Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Starostwa Powiatowego raport dotyczący bezpieczeństwa sanitarnego ze szczególnym uwzględnieniem wypoczynku dzieci i młodzieży
- przekazano do Starostwa Powiatowego raport z przebiegu wypoczynku letniego dzieci i młodzieży „Bezpieczne wakacje 2024”

6.10. Wnioski ze sprawowanego nadzoru.

- Stan sanitarno-techniczny placówek szkolnych i oświatowo wychowawczych ciągle ulega poprawie.
- W dalszym ciągu powstają nowe placówki w nowych budynkach .
- Wyegzekwowano w całości **7 decyzji** administracyjnych, w tym przeniesionych z lat ubiegłych **5**.

Poprawiono stan sanitarno-techniczny:

Przedszkola:

- W jednym przedszkolu doprowadzono do należytego stanu sanitarno-technicznego osłony na punktach oświetlenia sztucznego w sali rekreacyjnej

Szkoły Podstawowe:

- szatnię uczniów oraz pomieszczenia szkolne usytuowane na piętrze doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-technicznego.
- doprowadzono do należytego stanu sanitarno-technicznego wejście do budynku
- ściany i podłogi w pomieszczeniu oddziału przedszkolnego pomalowano; pomieszczenie sanitarne oddziału przedszkolnego pomalowano; ściany i sufity w

korytarzu pomalowano; zapewniono uczniom przy umywalkach w pomieszczeniach sanitarnych dziewcząt i chłopców ciepłą bieżącą wodę do mycia rąk

- Zapewniono stoliki i krzesła dostosowane do ergonomii w dwóch salach lekcyjnych; pomieszczenie gospodarcze- zapewniono szafki do przechowywania substancji chemicznych, magazyn sprzętu sportowego pomalowano
- Urządzenia do ćwiczeń w siłowni szkolnej doprowadzono do należytego stanu sanitarno-technicznego oraz wymieniono materace gimnastyczne.

Zespoły Szkół:

- W jednym zespole doprowadzono do należytego stanu sanitarno-technicznego podłogi w dwóch salach lekcyjnych.

Trudności:

W dalszym ciągu uczniowie w **2 skontrolowanych szkołach podstawowych** ćwiczą na korytarzach szkolnych.

Szkoły do których dzieci są dowożone:

- Szkoły podstawowe (7) – **557** dzieci
- Zespoły Szkół (2) - **265** dzieci

Prowadzono działania edukacyjne w zakresie promocji zdrowia oraz inne przedsięwzięcia

- Współudział w realizacji programu „Moje dziecko idzie do szkoły” – w roku sprawozdawczym pracownicy Sekcji HDiM brali udział w 2 spotkaniach z rodzicami w 2 szkołach podstawowych,
- Współudział pracowników Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży w 5 stoiskach informacyjno-edukacyjnych zorganizowanych na terenie Miasta Ełku.
- Podczas bieżących kontroli sanitarnych prowadzono działania edukacyjne skierowane do dyrektorów kontrolowanych placówek, uczniów nt. profilaktyki chorób zakaźnych, prawidłowej higieny rąk t.j. mycia i dezynfekcji; ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu, wyrobów tytoniowych, nowych substancji psychoaktywnych. Przekazano do wykorzystania materiały dotyczące profilaktyki higieny rąk, profilaktyki palenia papierosów i e-papierosów.–
- Przeprowadzono także działania edukacyjne skierowane do dyrektorów nt. zapobiegania wadom postawy wśród dzieci i młodzieży poprzez: zapewnienie w placówce mebli edukacyjnych dostosowanych do ergonomii, przekazano informacje dotyczące właściwego doboru tornistra i odpowiedniej jego wagi, zapobiegania wadom wzroku poprzez zapewnienie właściwego natężenia oświetlenia sztucznego w salach lekcyjnych na stanowiskach pracy ucznia, udzielono instruktażu w zakresie systematycznego wietrzenia sal oraz obowiązku przeglądu i konserwacji klimatyzatorów, podejmowanie działań zapobiegawczych i postępowania w przypadku stwierdzenia pedikulozy (wszawicy).

6.12. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2025 roku w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży będą zmierzały do:

- dążenia do podnoszenia standardów zakładów nauczania i wychowania,
- działania w celu eliminowania czynników uciążliwych ze środowiska pracy ucznia (stanowisk niedostosowanych do ergonomii; niewłaściwego natężenia oświetlenia sztucznego),
- poprawy warunków prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- dążenia do zapewnienia dzieciom i młodzieży optymalnych warunków pobytu na turnusach wypoczynkowych w zorganizowanych placówkach wczasów letnich i zimowych,
- działania edukacyjne w celu podnoszenia świadomości społecznej wśród uczniów i rodziców w celu tworzenia właściwych warunków pracy ucznia w szkole i w domu,
- kontynuowania monitoringu w zakresie obciążenia uczniów tornistrami oraz prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu wyeliminowanie lub ograniczenie nadmiernego ciężaru plecaków.

7. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zapobiegawczy nadzór sanitarny w 2024 r. sprawowano przede wszystkim poprzez:

- uzgadnianie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- opiniowanie planowanych przedsięwzięć w zakresie, czy istnieje potrzeba przeprowadzenia oceny oddziaływania inwestycji na środowisko
- uzgadnianie warunków realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia
- uzgadnianie projektów budowlanych przedsięwzięć
- wydawanie opinii w zakresie spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych obiektów
- udział w procedurach dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych
- uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu

W ramach Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowane były następujące działania:

I. Uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Rozpatrzono 33 wnioski w tym:

- wydano 17 opinii sanitarnych uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
- wydano 0 opinii uzgadniające studium uwarunkowań i kierunków.
- wydano 14 opinii dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- wydano 1 opinie ws. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- sporządzono 1 wezwanie o uzupełnienie wniosku
- ponadto jeden wniosek przekazano zgodnie z właściwością

II. Uzgadnianie projektów decyzji o warunkach zabudowy

Rozpatrzono 245 wniosków w tym:

- wydano 190 postanowienia uzgadniające decyzje o warunkach zabudowy
- wydano 13 postanowień uzgadniających decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego
- wydano 1 pismo o uzupełnienie informacji dotyczących uzgadnianych warunków zabudowy
- ponadto jeden wniosek przekazano zgodnie z właściwością
- Uzgodniono 40 decyzje o warunkach zabudowy w formie „milczącej zgody”

III. Uzgadnianie przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko w oparciu o ustawę o ocenach oddziaływania na środowisko

Rozpatrzono 36 wniosków w tym:

- wydano 35 opinie sanitarne w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym: 7 opinii o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, 28 opinii o braku konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

- w zakresie uzgadniania warunków realizacji wydano 1 opinię sanitarną określającą warunki realizacji przedsięwzięć.
- ponadto sporządzono 1 wezwanie o uzupełnienie wniosku.

IV. Uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych

Rozpatrzono 6 wniosków o uzgodnienie dokumentacji projektowej w tym:

- wydano 4 opinii sanitarnych uzgadniających dokumentację projektową (projekty budowlane, projekty technologiczne), w tym opinii sanitarnych bez zastrzeżeń - 3/ z zastrzeżeniami - 1, w 1 przypadku zwrócono się o uzupełnienie dokumentacji, nie uzgodniono dokumentacji w 1 przypadku (dokumentacja uzgodniona przez rzeczoznawcę ds. sanitarnohigienicznych).

V. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego

Przeprowadzono 38 kontroli w tym 17 oględzin obiektów w trybie art. 56 Prawa budowlanego:

- wydano 17 stanowisk w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym (bez zastrzeżeń -17, z zastrzeżeniami – 0)
- wydano 19 stanowiska i opinie w sprawie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych innych obiektów – w tym w 2 przypadkach stwierdzono brak zgodności z uzgodnioną dokumentacją projektową lub z obowiązującymi przepisami.

Przeprowadzono 2 kontrole w trakcie realizacji inwestycji

VI. Decyzje o nałożeniu opłaty

- Wydano 39 decyzji o nałożeniu opłaty za czynności wykonywane przez organy państwowej inspekcji sanitarnej w związku ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

VII. Liczba zajętych stanowisk w innych sprawach

- wydano 190 postanowienia uzgadniające decyzje o warunkach zabudowy
- wydano 13 postanowień uzgadniających decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego
- wydano 19 stanowisk i opinii w sprawie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych innych obiektów na podst. art. 3 pkt 3 ustawy o PIS wcześniej nie wymienionych
- 2 stanowiska: o uzupełnienie dokumentacji projektowej i o odmowie uzgodnienia dokumentacji projektowej

VIII. Kontrole

Dokonano 36 kontroli w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektów w tym 17 oględzin obiektów w trybie art. 56 Prawa budowlanego, 19 w związku z art. 3 ustawy o PIS oraz przeprowadzono 2 kontrole w trakcie realizacji inwestycji .

8. PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

Do zadań Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej należy inicjowanie, organizowanie, prowadzenie, koordynowanie i nadzorowanie działalności oświatowo - zdrowotnej w celu kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych. Kierunki przyjęte do realizacji wynikały z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, uwzględniały wytyczne Oddziału Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Olsztynie, Głównego Inspektoratu Sanitarnego, jak też wynikały z potrzeb lokalnych.

Działalność prozdrowotna realizowana była poprzez programy edukacyjne, akcje informacyjno-edukacyjne oraz ogólnopolskie kampanie informacyjne. W 2024 roku czynności podejmowane i realizowane przez Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Ełku, podobnie jak w latach ubiegłych, obejmowały głównie profilaktykę chorób oraz promocję zdrowego, wolnego od nałogów i uzależnień stylu życia, a także rozwijanie indywidualnej odpowiedzialności za zdrowie własne i swoich najbliższych.

Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę!” skierowany jest do uczniów szkół podstawowych z klas IV-VIII.

Jego celem jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich

rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.

W roku szkolnym 2023/2024 do XVII edycji programu przystąpiło 17 szkół podstawowych z terenu powiatu ełckiego. Działaniami objęto dzieci i młodzież, a także ich rodziców, opiekunów oraz kadrę pedagogiczną. Koordynatorzy szkolni uczestniczyli w szkoleniu podczas którego zaprezentowano posumowanie poprzedniej edycji, zasady realizacji programu oraz szczegóły dotyczące konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia. W ramach programu przeprowadzono 8 zajęć edukacyjnych, w których wzięło udział 257 uczniów ze szkół podstawowych na terenie powiatu ełckiego. Zajęcia poświęcone były zasadom prawidłowego żywienia i nawodnienia organizmu. Przeprowadzono także działania edukacyjne skierowane do 15 rodziców uczniów ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Ełku. Rodzice wzięli udział w wykładzie podczas którego omówiono zasady żywienia w profilaktyce i leczeniu otyłości oraz innych chorób dietozależnych. Dodatkowo, w mediach społecznościowych opublikowano 16 postów edukacyjnych poświęconych tematyce żywienia i aktywności fizycznej.

Zajęcia edukacyjne realizowane w ramach programu „Trzymaj Formę!” – Szkoła Podstawowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Rękusach

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Głównym celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy, a także zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

W roku szkolnym 2023/2024 w programie uczestniczyło 5 przedszkoli. Podczas zajęć dzieci uczyły się rozpoznawać różne źródła dymu, w szczególności dym wydobywający się z papierosa. Zwiększyły także swoją wiedzę na temat skutków palenia, oraz miejsc, w których mogą być narażone

na dym tytoniowy.

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”

Działania edukacyjne w ramach programu skierowane były do uczniów z klas IV szkół podstawowych, rodziców i nauczycieli. Mimo, iż odsetek osób palących w Polsce spada, obserwuje się, że do palenia przystępują coraz młodsze dzieci. Okres krytyczny, kiedy uczniowie próbują różnych używek, przypada na przedział 9-10 lat. Dlatego głównym celem programu jest opóźnienie i zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży.

W roku szkolnym 2023/2024 w programie uczestniczyło 7 szkół, w tym 364 uczniów z 19 klas IV szkół podstawowych. W ramach programu przeprowadzono 2 zajęcia edukacyjne skierowane do uczniów Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Prostkach podczas których poruszono temat wpływu papierosów i e-papierosów na zdrowie.

Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych wśród dzieci uczęszczających do przedszkoli.

Okres ten w życiu dziecka jest niezmiernie ważnym etapem kształtowania się postaw determinujących aktualne i przyszłe zachowania dotyczące zdrowia. Dlatego też istotne jest edukowanie dzieci w zakresie prawidłowego żywienia już od najmłodszych lat. Utrwalone wówczas przyzwyczajenia zdrowotne i nawyki decydują o późniejszym

stylu życia. Dodatkowo z badań wynika także, że żywność ekologiczna może mieć związek ze zdrowszym stylem życia. Konsumenci ekologiczni częściej dbają o dietę i aktywność fizyczną oraz cechuje ich istotnie mniejsze prawdopodobieństwo nadwagi i otyłości. Główne założenia programu obejmują: zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne, kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych, propagowanie zdrowego stylu

życia oraz zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych.

W roku szkolnym 2023/2024 w programie wzięło udział 5 placówek, w tym 450 dzieci oraz 76 rodziców. W ramach programu przeprowadzono zajęcia edukacyjne skierowane do 25 przedszkolaków z Przedszkola Ekoludki w Ełku.

Krajowy program zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS

Działania dotyczące profilaktyki HIV/AIDS są realizowane w oparciu o Harmonogram Realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS. Podejmowane są działania dotyczące profilaktyki zakażeń HIV wśród ogółu społeczeństwa oraz wśród osób o zwiększonym poziomie zachowań ryzykownych. Mają one na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS oraz promocję testowania w kierunku HIV.

Z okazji obchodów Światowego Dnia Walki z AIDS 02.12.2024 r. w sali sesyjnej Starostwa Powiatowego w Ełku odbył się „II Powiatowy konkurs wiedzy o HIV i AIDS”, do udziału w którym zgłosiło się 14 uczniów z 5 szkół ponadpodstawowych. Pierwsze miejsce zdobyła uczennica I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Ełku. Patronat nad wydarzeniem objął Starosta Ełcki.

II Powiatowy Konkurs Wiedzy o HIV i AIDS – Starostwo Powiatowe w Ełku

Światowy Dzień Walki z AIDS był także okazją do przeprowadzenia zajęć edukacyjnych skierowanych do 24 uczniów z Zespołu Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Ełku. Pozostałe zadania obejmowały udział w ogólnopolskich kampaniach, poprzez działania informacyjno-edukacyjne w mediach społecznościowych.

Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Jest to program edukacyjny dla uczniów szkół ponadpodstawowych dotyczący profilaktyki raka szyjki macicy. Głównym celem jest edukacja dziewcząt i chłopców oraz ich rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki raka szyjki macicy.

Osiąga się to poprzez:

- zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i wpływu wirusa HPV na jego powstawanie;
- podniesienie świadomości dotyczącej czynników ryzyka raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna);
- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie;
- przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym;
- dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne

W roku szkolnym 2023/2024 program realizowano w 6 placówkach. Wzięło w nim udział 436 uczniów oraz rodzice i nauczyciele. W ramach programu przeprowadzono wykład skierowane do uczniów klas I Zespołu Szkół nr 1 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Ełku poświęcony tematyce HPV oraz nowotworom HPV-zależnym. Wzięło w nim udział 140 uczniów oraz kadra pedagogiczna.

Zajęcia edukacyjne realizowane w ramach programu „Wybierz życie – pierwszy krok” – Zespół Szkół nr 1 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Ełku

Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

To program edukacyjny, którego celem jest przeciwdziałanie uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Koncentruje się on na konsekwencjach zażywania substancji psychoaktywnych w kontekście relacji międzyludzkich. Zamiast skupiać się wyłącznie na negatywnych skutkach zdrowotnych, podkreśla również jak destrukcyjny wpływ na związek oraz rodzinę może mieć zażywanie substancji psychoaktywnych.

W roku szkolnym 2023/2024 programem objęto 453 uczniów z 6 szkół ponadpodstawowych.

Program „Podstępne WZW”

Jest to program dotyczący profilaktyki zakażeń HAV, HBV, HCV. Jego głównym zamierzeniem jest szerzenie wiedzy na temat wirusowych zapaleń wątroby, a przede wszystkim przekazanie informacji w zakresie ryzyka zakażeń, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki, pobudzenia do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych, a także kształtowanie postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych.

W roku szkolnym 2023/2024 programem objęto 1311 uczniów z 8 szkół ponadpodstawowych.

Program „Znamie! Znam je?”

Głównym celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka, a w szczególności przekazanie informacji na temat czynników ryzyka, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki, a także promowanie odpowiednich zachowań i postaw.

W roku szkolnym 2023/2024 programem objęto 1441 uczniów z 11 szkół ponadpodstawowych.

Akcja „Moje dziecko idzie do szkoły”

Akcja skierowana jest do rodziców oraz opiekunów dzieci, które w przyszłym roku szkolnym rozpoczną naukę w klasach I szkół podstawowych. Jej celem jest poszerzenie wśród rodziców wiedzy na temat wybranych aspektów zdrowego stylu życia, ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci oraz przekonanie o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych zarówno w domu, jak i w środowisku szkolnym.

W roku 2024 działaniami edukacyjnymi objęto 556 rodziców z 14 placówek.

W ramach spotkań omówiono zasady prawidłowego żywienia dzieci ze szczególnym uwzględnieniem I i II śniadania oraz odpowiedniego nawodnienia organizmu. Przeprowadzono także działania informacyjno-edukacyjne dotyczące obciążenia uczniów plecakami, dostosowania umeblowania do wymagań ergonomii, zapewnienia właściwego oświetlenia na stanowisku pracy ucznia w domu oraz profilaktyki wszawicy.

Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego

Akcje: „Zdrowe wakacje” i „Zdrowe ferie”

W ramach akcji „Zdrowe Wakacje” w terminie od 24.06.2024r. do 30.08.2024r. przeprowadzono 21 zajęć edukacyjnych skierowanych do uczestników wypoczynku letniego. Część spotkań odbyła się przy współpracy z pracownikami Komendy Powiatowej Policji w Ełku oraz Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Ełku.

Edukacją objęto 1131 uczestników obozów, kolonii i półkolonii. Tematyka zajęć obejmowała kluczowe zagadnienia zdrowotne, takie jak znaczenie prawidłowej higieny rąk w profilaktyce chorób zakaźnych, zasady racjonalnego żywienia i nawodnienia organizmu, reguły bezpiecznego korzystania z promieniowania słonecznego, podstawy profilaktyki chorób odkleszczowych, bąblowicy, zasady bezpiecznego grzybobrania oraz skutki zdrowotne wynikające z zażywania substancji psychoaktywnych.

Zajęcia edukacyjne realizowane w ramach akcji „Zdrowe wakacje” – Obóz Harcerski w Czerwonce

Zajęcia edukacyjne realizowane w ramach akcji „Zdrowe ferie” – Szkoła Podstawowa nr 5 im. Marii Konopnickiej w Ełku

Podczas wypoczynku zimowego edukacją objęto 391 uczestników kolonii i półkolonii przebywających na terenie powiatu ełckiego. Działania skierowane do dzieci i młodzieży poświęcone były m. in. profilaktyce chorób zakaźnych, prawidłowej higienie rąk, zasadom zdrowego stylu życia, a także ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu, wyrobów tytoniowych, nowych substancji psychoaktywnych, napojów energetyzujących oraz suplementom diety.

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzone były również w mediach społecznościowych gdzie zamieszczono 18 postów dotyczących bezpieczeństwa zdrowotnego.

Higiena rąk

Higiena rąk to podstawowy element zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych i utrzymania dobrego stanu zdrowia. Czyste ręce są kluczowe, ponieważ to właśnie one mają kontakt z wieloma powierzchniami i przedmiotami, na których mogą znajdować się bakterie, wirusy i inne patogeny. Regularne mycie rąk skutecznie zmniejsza ryzyko przenoszenia infekcji, a także chorób zakaźnych. Edukacja na temat higieny rąk jest szczególnie istotna w szkołach oraz przedszkolach, gdzie kontakt z dużą liczbą osób zwiększa ryzyko rozprzestrzeniania się chorób. W 2024 roku przeprowadzono 21 zajęć edukacyjnych, które były poświęcone prawidłowej higienie rąk i objęły swoim zasięgiem 463 uczniów szkół podstawowych oraz przedszkoli.

Promocja Zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej

Zdrowy styl życia jest kluczowy dla utrzymania dobrego samopoczucia i odporności na różne choroby. Odpowiednia dieta oraz regularna aktywność fizyczna to tylko dwa z wielu filarów, które składają się na nasze zdrowie. Warto jednak podkreślić, że te dwa elementy są fundamentem, na którym można budować resztę zdrowych nawyków. Kluczem do sukcesu w zdrowym stylu życia jest umiejętne połączenie zdrowego odżywiania z regularną aktywnością fizyczną. Te dwie sfery wzajemnie się wspierają. Odpowiednia dieta dostarcza organizmowi energii niezbędnej do podejmowania wysiłku fizycznego, a regularne ćwiczenia

poprawiają metabolizm i zwiększają efektywność przyswajania składników odżywczych. Tylko wówczas, gdy będziemy dbać zarówno o to, co jemy, jak i o to, jak aktywnie spędzamy czas, możemy cieszyć się zdrowiem przez długie lata.

W ramach działań poświęconych promocji zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej przeprowadzono 11 zajęć edukacyjnych skierowanych do uczniów szkół podstawowych oraz przedszkolaków, w których uczestniczyło 357 osób.

Zajęcia edukacyjne realizowane w ramach działań poświęconych promocji zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej – Przedszkole „Ekoludki”

Zajęcia edukacyjne realizowane w ramach działań poświęconych promocji zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej – Bursa Szkolna w Ełku

Tematem spotkań były zasady prawidłowego żywienia oraz nawodnienia organizmu. Szczególną uwagę poświęcono roli warzyw i owoców, produktom bogatym w błonnik pokarmowy, roślinnym i zwierzęcym źródłom białka w diecie, a także kwasom tłuszczowym omega-3. Poruszono również kwestie związane z wpływem napojów energetyzujących na zdrowie dzieci i młodzieży. Dodatkowo, wspólnie z pracownikiem HŻŻiPU, przeprowadzono wykład na temat zasad zdrowego odżywiania, skierowany do uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Nowej Wsi Ełckiej, w którym wzięło udział 30 osób. Edukacja zdrowotna była również realizowana w mediach społecznościowych, gdzie opublikowano 12 postów informacyjno-edukacyjnych dotyczących omawianej tematyki.

Profilaktyka tytoniowa

Światowy Dzień bez Tytoniu i Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu

Profilaktyka tytoniowa to działania mające na celu ograniczenie ekspozycji na dym tytoniowy oraz minimalizowanie jego negatywnych skutków zdrowotnych. Palenie papierosów jest jedną z głównych przyczyn wielu chorób przewlekłych, w tym nowotworów, chorób serca, a także problemów z układem oddechowym. Profilaktyka tytoniowa obejmuje szeroki wachlarz działań, od regulacji prawnych po edukację różnych grup społecznych.

Zajęcia edukacyjne realizowane w ramach profilaktyki tytoniowej – Szkoła Podstawowa nr 2 im. Danuty Siedzikówny „INKI” w Ełku

Zajęcia edukacyjne realizowane w ramach profilaktyki tytoniowej – Zespół Szkół Sportowych w Ełku

Z okazji Światowego Dnia bez Tytoniu zorganizowano 8 zajęć edukacyjnych, w których wzięło udział 223 uczniów szkół podstawowych. Natomiast w ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu przeprowadzono 11 zajęć edukacyjnych skierowanych do 240 uczniów szkół podstawowych oraz 62 wychowanków Bursy Szkolnej w Ełku i Internatu Zespołu Szkół nr 6 w Ełku. Podczas tych zajęć omówiono korzyści wynikające z rzucenia palenia, skutki palenia czynnego i biernego, a także konsekwencje używania e-papierosów. W ramach profilaktyki tytoniowej zorganizowano także wykład skierowany do rodziców uczniów ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Ełku.

Kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Celem kampanii było propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszczy, zwiększenie społecznej świadomości na temat profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze oraz poszerzenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody zapobiegania kleszczowemu zapaleniu mózgu (KZM).

W ramach kampanii zorganizowano 5 zajęć edukacyjnych dla przedszkolaków oraz wykład, który został przeprowadzony wspólnie z pracownikiem epidemiologii. W wykładzie wzięły udział pielęgniarki oraz ratownicy medyczni Szpitala Pro-Medica w Ełku. Tematyka kampanii była także poruszana podczas wszystkich 21 spotkań z uczestnikami wypoczynku letniego.

Poznawali oni podstawowe informacje dotyczące kleszczy – m. in. miejsca występowania, żywicieli, a także sposoby ochrony przed boreliozą oraz kleszczowym zapaleniem mózgu

Światowy Dzień Zdrowia

Światowy Dzień Zdrowia, obchodzony corocznie 7 kwietnia, upamiętnia dzień powołania Światowej Organizacji Zdrowia. Jego celem jest zwiększenie świadomości na temat globalnych zagrożeń zdrowotnych oraz zwrócenie uwagi na problemy, które wymagają podjęcia działań na poziomie międzynarodowym. Co roku obchodom towarzyszy inny temat, który koncentruje się na różnych aspektach zdrowia.

W 2024 roku w powiecie ełckim realizowano działania poświęcone profilaktyce chorób dietozależnych. 9 kwietnia w Ełckim Centrum Kultury odbył się wykład pt. „Żywienie w profilaktyce i leczeniu cukrzycy typu 2”, którego wysłuchało 230 uczestników. Ponadto zorganizowano 6 zajęć edukacyjnych, skierowanych do 105 uczniów szkół ponadpodstawowych oraz 94 przedszkolaków. Działania informacyjno-edukacyjne prowadzone były także w mediach społecznościowych gdzie zamieszczono 5 wpisów dotyczących omawianej tematyki.

Wykład „Żywienie w profilaktyce i leczeniu cukrzycy typu 2” – Ełckie

Profilaktyka nowotworów

Z każdym rokiem wzrasta liczba osób chorych na nowotwory złośliwe. Choroby te mogą dotknąć każdego, dlatego regularne poddawanie się badaniom profilaktycznym daje szansę na szybsze wykrycie i skuteczniejsze leczenie. Również styl życia odgrywa tu fundamentalną rolę – odpowiednia dieta, regularna aktywność fizyczna, zaprzestanie palenia i unikanie alkoholu to istotne czynniki profilaktyczne. Działania informacyjno-edukacyjne były prowadzone w ramach akcji profilaktycznych skierowanych do mieszkańców miasta, a także poprzez media społecznościowe.

Profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych

Profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych stanowi fundamentalny element działań zdrowotnych, których celem jest zapobieganie rozwojowi uzależnień oraz ograniczanie ich negatywnych konsekwencji zarówno dla jednostek, jak i dla całego społeczeństwa. Uzależnienia od alkoholu, narkotyków, papierosów i innych substancji psychoaktywnych stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia fizycznego i psychicznego, a ich wpływ sięga także głęboko w życie rodzinne, społeczne i zawodowe osób dotkniętych tym problemem.

7 listopada 2024 roku w Ełckim Centrum Kultury odbyła się konferencja pod hasłem „Uzależnienia – jak chronić dzieci i młodzież?”. Wydarzenie zostało zorganizowane

we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Elku oraz Elckim Centrum Kultury. Konferencja skierowana była do pracowników szkół i przedszkoli, urzędników, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, funkcjonariuszy służb mundurowych, rodziców, osób zajmujących się wsparciem dzieci, młodzieży i ich rodzin, a także innych osób zainteresowanych tematyką. Wzięło w niej udział 130 osób.

Zaproszeni prelegenci podzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem, przybliżając uczestnikom zagadnienia związane z tematyką spotkania.

Konferencja pod hasłem „Uzależnienia – jak chronić dzieci i młodzież?” – Elckie Centrum Kultury

Pan Radosław Gruss, kierownik Oddziału Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie, w interesujący sposób omówił problematykę substancji psychoaktywnych, ukazując liczne zagrożenia związane z szeroką gamą produktów, do których dostęp mają młodzi ludzie.

Pani Anna Ardzińska-Guz, psychodietetyk z Elckiego Centrum Psychoterapii i Psychiatrii, przedstawiła temat nieprawidłowych relacji z jedzeniem, omawiając przykłady zaburzeń odżywiania oraz czynniki, które mogą predysponować do ich wystąpienia.

Pan Radosław Ciechalski, kierownik Ośrodka Terapii Uzależnień Stowarzyszenia MONAR w Gaudynkach, zaprezentował specyfikę pracy z osobami uzależnionymi, dzieląc się interesującymi przykładami z praktyki zawodowej, które uwydatniły złożoność procesu terapeutycznego.

Działania edukacyjne objęły swoim zasięgiem także młodzież. Przeprowadzono 20 zajęć edukacyjnych skierowanych do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w których uczestniczyło 619 osób.

Profilaktyka chorób dietozależnych

Profilaktyka chorób dietozależnych jest kluczowym elementem zdrowego stylu życia, ponieważ wiele przewlekłych schorzeń, takich jak otyłość, cukrzyca typu 2, choroby serca, nadciśnienie czy niektóre nowotwory, ma swoje podłoże w niewłaściwej diecie i stylu życia. Działania edukacyjne były skierowane zarówno do młodzieży, dorosłych, jak i osób starszych. Temat spotkań dotyczył przede wszystkim profilaktyki otyłości, cukrzycy oraz chorób układu sercowo-naczyniowego. W trakcie zajęć omówiono zagadnienia poświęcone insulinooporności, wpływu zaburzeń metabolizmu węglowodanów na organizm, a także znaczenia produktów o niskim i wysokim indeksie glikemicznym. Ponadto, podkreślono rolę odpowiedniego spożycia błonnika pokarmowego, kwasów tłuszczowych omega-3, witamin oraz składników mineralnych. Działaniami objęto 75 uczniów szkół średnich oraz 146 członków Klubu Seniora „Senior +”, Środowiskowego Domu Samopomocy w Nowej Wsi Elckiej oraz Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Pozostałe działania

Pozostałe działania obejmowały dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych oraz publikowanie informacji w mediach społecznościowych i na stronie internetowej. Skupiły się one na tematach związanych z profilaktyką zatruc grzybami, kampaniami #Safe2EatEU i #PlantHealth4Life, a także zagadnieniami dotyczącymi szczepień ochronnych oraz antybiotykooporności.

W ramach profilaktyki zatruc grzybami udzielono wywiadu dla Radia 5 na temat zasad bezpiecznego grzybobrania. W ramach programu szczepień przeciw HPV w szkołach przeprowadzono dwa wykłady skierowane do rodziców oraz kadry pedagogicznej szkół podstawowych, w których wzięło udział 95 osób. Zagadnienia dotyczące higieny żywności, alergenów pokarmowych, znakowania żywności oraz suplementów diety były tematem wykładu, w którym uczestniczyło 45 członków Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, a także 135 rodziców uczniów szkół podstawowych

Stoisko informacyjno-edukacyjne w ramach akcji „Bieg Kobiet” 21.10.2024 r. – Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku

Stoisko informacyjno-edukacyjne w ramach akcji „Panowie, do twarzy Wam w niebieskim” - 23.11.2024 r. – Szkoła Podstawowa nr 2 im. Danuty Siedzikówny „INKI” w Ełku

Działania profilaktyczne były ukierunkowane m.in. na edukację i informowanie społeczeństwa. W ramach akcji promujących działania prozdrowotne oraz profilaktyczne skierowane do mieszkańców miasta przygotowano 7 stoisk, które odwiedziło łącznie 660 osób. Na stoiskach pracownicy PSSE w Ełku udzielali porad z zakresu profilaktyki tytoniowej, higieny rąk, profilaktyki HIV i chorób przenoszonych drogą płciową, profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, promocji zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, profilaktyki chorób nowotworowych, zatruc grzybami, szczepień ochronnych, a także działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących obciążenia uczniów plecakami, dostosowania umeblowania do wymagań ergonomii, zapewnienia właściwego oświetlenia na stanowisku pracy ucznia w domu oraz dbania o stan czystości głowy.